

KPNV

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností

CHKO Křivoklátsko

2 – Plánovací část

obsahuje Limity využití území návštěvníky

Zadavatel: AOPK ČR
číslo smlouvy 06998/SOVV/21

Zpracovatel: UIMID – Ústav pro interpretaci místního dědictví ČR, z.ú.

Ing. Ladislav Ptáček, Mgr. Kristýna Pinkrová, Bc. Kateřina Netíková DiS., PhDr. Tereza Květoňová

www.dobrainterpretace.cz

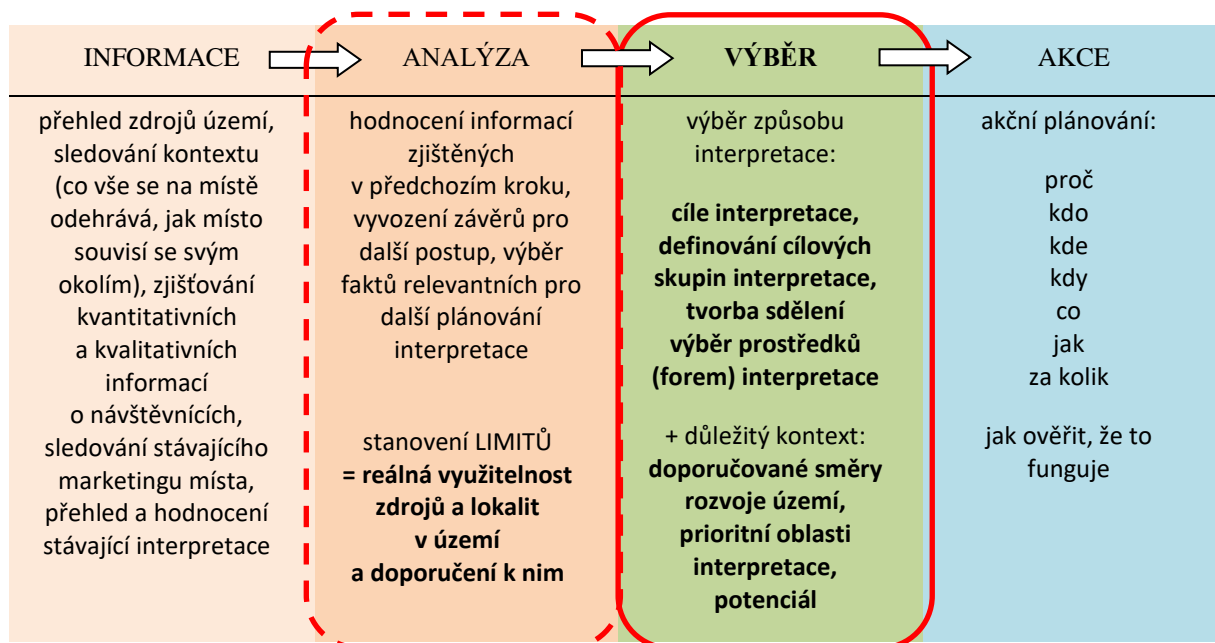
2021-2022

Obsah

KPNV CHKO Křivoklátsko – Plánovací část	3
Cíle interpretace v CHKO Křivoklátsko	4
Obecný cíl práce s návštěvníky v území	4
Komunikační cíle.....	5
Cílové skupiny interpretace CHKO Křivoklátsko	8
Vybrané cílové skupiny interpretace	10
Klíčová sdělení	14
Výběr témat a formulace klíčových sdělení	14
Struktura sdělení	15
Rozpracování dílčích sdělení	16
Prostředky interpretace	18
Průřezové problémy a doporučené směry rozvoje CHKO Křivoklátsko	22
Nedostatečná komunikace o cestovním ruchu, koordinace rozvoje cestovního ruchu	22
Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití celého území CHKO a s tím související problémy	24
Dlouhodobě rostoucí tlak na intenzivnější využívání populárních lokalit	26
Snižování zážitku návštěvníka v důsledku změn v krajině, které nezpůsobil cestovní ruch	28
Problémy s parkováním a dopravou v území	29
Limity využití území – popis ploch	31
Plochy A.....	31
Plochy B.....	37
C. ostatní území.....	42
Nástupní body	43
Střetové body	45
Zapojení aktérů a veřejnosti.....	50

KPNV CHKO Křivoklátsko – Plánovací část

Plánovací část jako fáze v celém procesu interpretačního plánování:

Tuto část KPNV je potřeba chápat jako logickou součást plánovacího procesu. V Plánovací části vycházíme ze zjištění Analytické části a stanovujeme rámec interpretace a práce s návštěvníky: které zdroje v území je možné využít (Limity využití území), k čemu má interpretace a další návštěvnická infrastruktura sloužit, komu je určena a jakou bude mít podobu. Opatření jsou pak dále rozpracována v Aplikační části.

Dále zde uvádíme důležitý kontext, ve kterém je potřeba jednotlivá opatření vnímat (nejdůležitější směry rozvoje), na která témata se prioritně zaměřit a jaký potenciál v území je možné v rámci práce s návštěvnickou veřejností využít.

Obecné informace k dokumentu a kontext jeho přípravy jsou uvedeny v úvodu u Analytické části.

Cíle interpretace v CHKO Křivoklátsko

čeho chceme interpretací dosáhnout, jak má působit na návštěvníky, co by si měli návštěvníci odnášet a) v oblasti znalostí, b) postojů (emocí) a c) jak by interpretace měla ovlivnit jejich chování

Při stanovování cílů interpretace KPNV je vzato v úvahu 1) k čemu byla CHKO zřízena (její společenské poslání) a má uchovávat a chránit (předměty ochrany) a 2) problémy, které se v souvislosti s pohybem návštěvníků aktuálně i dlouhodobě objevují (informace na základě zpětné vazby od správců, hospodářů, pracovníků v cestovním ruchu, obcí i návštěvníků samotných). Viz Analytická část.

Obecné cíle ochrany přírody a krajiny v území jsou pro pochopení formulací komunikačních cílů pro práci s veřejností v CHKO zásadní. Ve zjednodušené podobě se dají formulovat takto:

Zachovat lesnatou krajinu Křivoklátska s jejími přírodními funkcemi, zejména přirozenou schopností odolávat nejrůznějším změnám prostředí, zadržovat vodu a umožňovat živočichům i rostlinám volně se v krajině pohybovat tak, aby krajina zůstávala druhově bohatá a zdravá. Chránit a obnovovat hodnoty krajiny Křivoklátska tak, aby si zdejší krajina zachovala své typické znaky a vzhled. Postupně vytvořit a rozvíjet takový systém všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů, který bude dlouhodobě udržitelný.

Hlavní a dílčí komunikační cíle jsou pak stanoveny takto:

Obecný cíl práce s návštěvníky v území

Pomoci návštěvníkům (místním i přespolním) vnímat význam, krásu, ale i zranitelnost krajiny Křivoklátska, uvědomit si provázanost jejích jednotlivých částí, které společně přispívají k její jedinečnosti a zdravému fungování, ocenit snahy o uchování zdravého fungování a jedinečnosti krajiny Křivoklátska ze strany orgánů ochrany přírody, vědeckých institucí, hospodářů, obcí, muzeí, i dalších subjektů, a dát tak návštěvníkům příležitost se na její ochraně a zachování podílet.

Komunikační cíle

1) VZDĚLÁVACÍ = co by si měl návštěvník uvědomit nebo pochopit

Uvědomit si hodnotu a význam zdejší krajiny v současném kontextu České republiky, pochopit důvody, které vedou k její ochraně, i roli, kterou mohu jako občan a návštěvník CHKO sehrát při jejím zachování.

- **pochopit, že výjimečnost CHKO Křivoklátsko a zdejší krajiny spočívá**
 - a) v zachovaném rázu zdejší krajiny tvořené rozsáhlými lesy s velkým zastoupením a různorodostí listnatých druhů dřevin, hlubokým údolím Berounky a bezlesými enklávami a květnatými loukami; krajiny, která je domovem mnoha vzácných druhů rostlin a živočichů,
 - b) v pozoruhodné historii a tradicích území zahrnujících keltské oppidum Stradonice, hrad Křivoklát, řadu zřícenin dalších královských hradů, dochovanou lidovou architekturu, památky po různých způsobech hospodářského využití krajiny, Lánskou oboru i bohatou loveckou a lesnickou tradici,
 - c) v geologickém a paleontologickém bohatství, díky němuž je součástí národního geoparku Berrandien,

a že díky tomu se Křivoklátsko stalo součástí celosvětové sítě biosférických rezervací v programu UNESCO Člověk a biosféra,
- **nahlédnout proměny krajiny Křivoklátska v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti** (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, lesnictví a myslivost, těžba nerostných surovin a dřeva, historicky komponovaná krajina¹, ochrana přírody a památek vč. památných stromů),
- **uvědomit si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Křivoklátska**, která je ovlivňována nejen současnou změnou klimatu, ale také jednotlivými, zdánlivě nesouvisejícími rozhodnutími člověka (klimatické podmínky, přírodní katastrofy, extrémní počasí v kombinaci s tlakem člověka na využití území – hospodářské využití přírodních i kulturních zdrojů: intenzivní zemědělství, stavba vodních nádrží, lesnictví, myslivost, těžba surovin, pokračující zástavba, dopravní stavby, narůstající cestovní ruch apod.),
- **uvědomit si, že péče o cennou a pestrou krajinu s množstvím sídel a překrývajících se zájmů i přes trvalou snahu nalézt všestranně výhodná řešení nutně přináší také potřebu hledat kompromisy a křehkou rovnováhu, která je pro dlouhodobou existenci krajiny i jejích obyvatel nezbytná,**
- **pochopit, proč je důležité podporovat z veřejných zdrojů péči o jedinečnou krajinu Křivoklátska**, s vlastním duchem místa (genius loci) – její oceňovaný klid ve srovnání s více navštěvovanými regiony, a také cenné biotopy i vzácné organismy, které ji obývají,
- **uvědomit si, že některé zásahy do zdejší krajiny a opatření, které se mohou na první pohled zdát radikální nebo zbytečné, jsou nezbytnou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu**

¹ např. okolí Karlova, zámecký park Slabce

Křivoklátska (kácení porostů napadených kůrovcem i ponechávání napadených či odumřelých stromů neodtěžených na místě, zamezení výstavbě či oplocování pozemků ve volné krajině, omezení využití některých částí území – např. cenných míst jako Vůznice – pro cestovní ruch),

- **uvědomit si, že zvolit správný přístup, vedoucí k dlouhodobě úspěšné ochraně a péči o přírodní i kulturně-historické hodnoty CHKO, je velmi složité**, protože kvalitní vědecký výzkum je drahý a trvá desítky let a často existuje řada naprosto odlišných řešení, jejichž přínos se může projevit až po mnoha desetiletích – přičemž významnou roli při rozhodování vždy hrají i momentální ekonomické zájmy (intenzita a způsob využití území pro cestovní ruch, úpravy vodního režimu včetně protipovodňových opatření, zemědělské, lesnické a myslivecké hospodaření apod.),
- **uvědomit si, že omezení pohybu návštěvníků** uvnitř území CHKO a snaha o zachování míst s minimálním cestovním ruchem pro místní obyvatele **jsou důležitou součástí ochrany a péče o CHKO Křivoklátsko, a tím, že omezení respektují, přispívám k ochraně a péči o jeho jedinečnou přírodu a krajinu i všech přírodních a kulturních hodnot území.**

2) EMOČNÍ = co by měl návštěvník pocítit, s jakými pocity by měl odjíždět

Pocítit osobní vazbu ke krajině Křivoklátska a touhu něco pro její zachování udělat.

- **pocítit kouzlo, klid zdejší jedinečné krajiny spojující rozsáhlé lesy, údolí Berounky a zemědělskou krajinu,**
- **pocítit obdiv k silám přírody,** které v průběhu milionů let utvářejí zdejší krajinu
- **pocítit respekt a úctu k rozhodnutím a činům předchozích generací,** které jsou s touto krajinou neodmyslitelně spjaty a v podobě památek a dochované krajiny je dokládají
- **pocítit respekt a úctu k osudům i práci lidí,** kteří k formování a uchování krajiny Křivoklátska svým dílem přispěli a přispívají (instituce i jednotlivci),
- **cítit vůli přispět k zachování kouzla jedinečné krajiny i ducha Křivoklátska a ochotu přijmout i určitá omezení, která se na využití území návštěvníky vztahují** (omezení přístupu do zvláště chráněných území, pravidla chování apod.),
- **pocítit uspokojení z toho, že jsem jako zodpovědný návštěvník přispěl/a** k ochraně přírodních a kulturně-historických hodnot zdejšího území,

následující 2 emoční cíle je potřeba chápat pouze v kombinaci s předchozími 4 emočními cíli, není možné se soustředit pouze na ně:

- **cítit chuť se vrátit** – obnovit hezké zážitky a získat další,
- **přát si přispět** místní komunitě a ekonomice (např. tím, že při svém pobytu nakoupím místní služby a výrobky).

3) V OBLASTI CHOVÁNÍ = co by měl návštěvník udělat, k jakému chování jej chceme motivovat

Respektovat hodnotu krajiny Křivoklátska a osobně přispět k jejímu zachování pro příští generace.

- **objevovat přírodní i kulturně-historický význam míst** a vytvářet si osobní vazby k tomuto území,
- **vlastním chováním podporovat ochranu přírodních a kulturních hodnot oblasti** a nepoškozovat je (např. hlukem, odhazováním odpadků, sešlapem vegetace, nepovoleným tábořením a rozděláváním ohně apod.), **neodhalovat široké veřejnosti skrytá místa, využívat návštěvnickou infrastrukturu**, která je k dispozici, **ale nepoškozovat ji, uklízet po sobě, upozorňovat ostatní návštěvníky na nevhodné chování,**
- **respektovat omezení parkování, vjezdu na kole i motorovými vozidly, vstupu do zakázaných zón** (především v MZCHÚ a v lesích, v okolí vodních toků a ploch), a tím **přispívat k ochraně přírodního dědictví i bezproblémovému provozu především hospodářské činnosti** (zejména v lesích, na loukách a pastvinách), které jsou součástí praktické péče o území CHKO,
- **dodržovat omezení sportovních a rekreačních aktivit**, které je jedním z ochranných opatření především v MZCHÚ,
- **respektovat správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkám,**
- **kladně referovat o přírodě a krajině Křivoklátska i péči o ně.**

Cílové skupiny interpretace CHKO Křivoklátsko

určení cílových skupin návštěvníků, na které se bude zaměřovat interpretace, odůvodnění výběru, specifika těchto skupin návštěvníků

Výběr cílových skupin je nezbytný pro nastavení efektivní komunikace a úspěšnou realizaci interpretace v území. **Při výběru prioritních cílových skupin z pohledu interpretace území** je velmi důležité zvážit nejen **poznatky o skupinách návštěvníků území**, ale také **účel** interpretačního plánu a z něj vycházející **cíle** interpretace (viz předcházející části textu). Výběr rovněž odráží, do jaké míry je možné efektivně oslovit jednotlivé skupiny návštěvníků interpretací.

Informace o skupinách návštěvníků území vycházejí z Analytické části. Odrážejí dlouholeté zkušenosti pracovníků místních informačních center (zprostředkovaně i poskytovatelů příslušných služeb), pracovníků AOPK ČR - Správy CHKO). **Zahrnuty jsou i informace z dotazníkového šetření v terénu, které proběhlo od podzimu 2021 od léta 2022.**

U všech skupin návštěvníků území mohou nastat střety se zájmy ochrany přírody, především praktického managementu a/nebo běžnou hospodářskou činností v území. Všechny skupiny návštěvníků mohou přímo či nepřímo ohrozit zachování místního přírodního i kulturně-historického dědictví a genia loci území, nezbytné pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Je tedy jasné, že existují problémy a témata, které je třeba komunikovat.

Některé skupiny návštěvníků CHKO nejsou interpretaci otevřeny a šance efektivně je takto oslovit je malá. Lze se pokusit ovlivnit je nepřímo (medializace problémového chování a jeho důsledků – například vjezd do zakázaných zón a následná eroze). Většinou jde o uzavřené skupiny, které mají vlastní program, např. trampové, myslivci a lovci či houbaři.

Některé skupiny návštěvníků lze oslovit snáz. Jsou to hlavně návštěvníci **přijíždějící trávit volný čas**, kteří jsou otevření novým zážitkům a poznatkům a většinou mají možnost operativně změnit plány. Tyto skupiny území CHKO navštěvují nejčastěji, ve větším počtu a zpravidla opakovaně, což dává větší prostor pro interpretační působení.

Pro výběr a stanovení pořadí prioritních cílových skupin jsme zvolili kombinaci 3 aspektů:

1. **DOPAD** – které ze zjištěných skupin návštěvníků mají z pohledu správců a hospodářů v území **aktuálně největší dopad na jeho stav** a představují nejčastější zdroj problémového chování?
2. **VÝZNAM** – které skupiny návštěvníků jsou aktuálně i perspektivně **významné z hlediska zajištění dlouhodobé podpory péče o území** ze strany veřejnosti?²
3. **VELIKOST SKUPINY** – početnost členů dané skupiny v území? (POZN: u výsledné pozice skupiny v tabulce je už velikost promítnuta jak do dopadu, tak významu)

Způsob výběru je blíže popsán v následující části textu Vybrané cílové skupiny interpretace, výsledky znázorňuje níže uvedená tabulka.

Co je potřeba prioritně komunikovat

- Vysvětlit hodnoty území
- Vysvětlit, co zachování těchto hodnot ztěžuje a proč
- Vysvětlit, k čemu je nutná péče a ochrana hodnot území

Tabulka výběru cílových skupin

ODHADOVANÝ VÝZNAM PRO DLOUHODOBOU PODPORU PÉČE O ÚZEMÍ	VYSOKÝ	D Skupiny odborníků Dětské skupiny a tábory Místní na procházce Chalupáři Cykloturisté	B Pěší turisté Vodáci	A Rybáři Chataři
	STŘEDNÍ	G Starší páry a skupinky Rodiny s dětmi Školní výlety	E Návštěvníci památek	C
	NÍZKÝ	I Trampové Kešeři	H Houbaři	F Myslivci a lovci
		NÍZKÝ	STŘEDNÍ	VYSOKÝ
AKTUÁLNÍ DOPAD NA STAV ÚZEMÍ a NEJČASTĚJŠÍ ZDROJ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ				

² Význam hodnotí, jak mohou skupiny uživatelů aktuálně nebo v budoucnu podpořit péči o území ať už praktickou pomocí jako dobrovolníci nebo objasňováním souvislostí ochrany přírody a jejího významu pro společnost. Parametr *Dopad* hodnotí negativní působení dané skupiny na prostředí.

Dále jsou podrobněji rozpracovány nejdůležitější cílové skupiny, na které by se měla soustředit hlavní pozornost. Jedná se o skupiny, které mají vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území nebo střední význam pro podporu péče o území a současně střední nebo vysoký dopad na jeho stav – skupiny A-E.

Vybrané cílové skupiny interpretace

Skupina A: Vysoký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Rybáři

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na území je spojen s dlouhodobým a opakovaným pobytem v okolí vodních toků a ploch. Problémy souvisejí s utrženými vlasci ve vodě a na březích, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením zvířat, sešlapem, drobnými terénními úpravami v citlivých lokalitách, nedovoleným vjezdem a odstavováním vozidel, rozděláváním ohňů a táboření.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán hlavně možností pracovníků AOPK působit na místní rybáře, kteří nejsou spokojeni s konzumním přístupem ke sportovnímu rybolovu části návštěvníků Křivoklátska, mají k přírodě a oblasti silný citový vztah související s étosem rybaření na Berounce, jak je zachycený v díle Oty Pavla. Místní rybáři jsou schopni působit na své okolí.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina nebyla v rámci průzkumu návštěvníků vzhledem k povaze své rekreační aktivity dostatečně zachycena, takže ji nelze samostatně vyhodnotit. Ze zkušenosti z jiných chráněných území lze předpokládat, že by bylo možné ji oslovit prostřednictvím stavovské organizace specializovanými prohlídkami s odborníky zaměřenými na vodní ekosystém.

Chataři

Vysoký dopad na území je jejich vysokou početností v oblasti Křivoklátska. Tato skupina území navštěvuje pravidelně, ale část své chaty půjčuje a pronajímá.

V roli návštěvníků mohou působit podobné problémy jako jiné skupiny pěších či cyklistů hlavně odhazováním odpadků a hlukem a pohybem mimo značené cesty. Někdy bývají problémy také s nedovoleným vjezdem a parkováním vozidel v citlivých územích. Další problémy pro ochranu přírody jsou způsobeny spíše jejich přístupem k přetváření okolí chat a jejich využitím – zvyšování podílu živin v půdě, vysbírávání okolí od mrtvého dřeva, vnášení invazích a nepůvodních druhů do území, hluk. Území považují za „svoje“, mají tedy tendenci z tohoto důvodu méně respektovat zákazy, které vnímají jako něco, co je spíše mířeno na „cizí“, tedy turisty, mezi které se nepočítají. Další problémy souvisejí s *půjčováním či pronájmou* chat dalším osobám bez vazby na území, které obtěžují okolí hlukem.

Vysoký význam pro podporu péče o území, odtud i potřeba s nimi komunikovat, souvisí v první řadě s jejich trvalou či opakovanou přítomností často v citlivých oblastech CHKO mimo souvisle zastavěná území obcí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by chataři (případně i chalupáři) mohli mít zájem, lze odhadnout z odpovědí respondentů návštěvníckého průzkumu, kteří jako místo noclehu označili vlastní chatu, chalupu nebo u známých. Projevili zájem o procházku přírodou s průvodcem (32 %), program pro děti (29 %), rukodělný program (26 %) a návštěvu expozice ke Křivoklátsku, resp. digitální průvodce po území (shodně 25 %).

Z hlediska témat projevili největší zájem o místní tradice (42 %), zvířata (33 %), základní informace o oblasti (32 %) a rostliny (27 %).

Skupina B: Střední aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Pěší návštěvníci

Střední dopad na území je dán sice velkou početností této skupiny ale většinou jejím bezproblémovým chováním. Pěší návštěvníci za dobrého počasí od jara do podzimu vyhledávají turisticky atraktivní místa na území CHKO. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rozděláváním ohňů, hlukem a pohybem mimo značené cesty, kde mohou působit erozi a rušit zvířata. Problémem je i ruderalizace, zvláště v okolí nejnavštěvovanějších lokalit.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí s vysokým zájmem o poznávání přírody a jejích krás, o klid a odpočinek a o poznávání kulturního bohatství oblasti. Především u mladších návštěvníků mezi 25 a 45 lety lze očekávat také zvýšený častý zájem o témata související s kvalitou životního prostředí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o která skupina jevila zájem: procházka přírodou s průvodcem (35 %) a návštěva expozice ke Křivoklátsku, resp. digitální průvodce po území, program pro děti a rukodělný program (shodně 22 %). Z hlediska témat místní projevili největší zájem o místní tradice (41 %), zvířata (36 %), historii osídlování (31 %), základní informace o oblasti (28 %) a rostliny (27 %).

Vodáci

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je spojen s pohybem a pobytem v citlivé nivě Berounky, který je nicméně omezen na poměrně malou část území a roku. Problémy souvisejí hlavně s tábořením mimo vyhrazená místa, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením hlukem a sešlapem.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán poměrně velkou početností této skupiny a možností oslovit ji v kempech. Mnoho vodáků má velmi pozitivní vztah k přírodě a mohou působit na své okolí.

Zájmy a možná nabídka

Tuto skupinu se v rámci průzkumu návštěvnosti nepodařilo zachytit v dostatečně vysokém počtu. Lze předpokládat, že vzhledem ke způsobu trávení volného času by ji mohly oslovit interpretační programy v kempech, přírodovědně historická expozice, pokud by nebyla příliš daleko od řeky případně virtuální průvodce po oblasti. **DP i IS jsou plánovány v lokalitách nepříliš vzdálených od Berounky, což by mělo zvýšit jejich atraktivitu pro tuto cílovou skupinu.**

Skupina C: Vysoký aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Do této skupiny nebyla zařazena žádná z cílových skupin.

Skupina D: Nízký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Skupiny odborníků

Stručná charakteristika

Hodnocení **Nízký dopad** na území je založeno na stávající zkušenosti pracovníků AOPK ČR s touto skupinou, která na Křivoklátsku nepůsobí významné škody sešlapem ani rušením v nejcitlivějších lokalitách, či sběrem.

Vysoký význam z pohledu podpory péče o území je dán hlavně tím, že její členové mohou působit na ostatní návštěvníky a veřejné mínění ve prospěch ochrany hodnot území ne z pozic ochranářů, ale znalců a milovníků přírody. Tato skupina tak může být velmi důležitá při vysvětlování nutnosti péče o přírodu a širších souvislostí.

Zájmy a možná nabídka

Skupinu lze oslovit odbornějšími brožurami, aktuálními a přesnými informacemi na webu, přednáškami a exkurzemi v doprovodu erudovaných specialistů i vhodně zaměřenou přírodovědnou expozicí. **Přednášky a exkurze by mohly organizovat a nabízet DP a IS, DP (IS) by skupinu mohly oslovit i svou expozicí.**

Tábory a dětské skupiny

Nízký dopad na území plyne z toho, že dětské skupiny a tábory jsou zpravidla vedeny zodpovědnými organizátory k chování šetrnému k přírodě a životnímu prostředí, i jiným lidem, proto se k přírodě *většinou* chovají s respektem.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán možností působit na mladou generaci prostřednictvím vedoucích.

Zájmy a možná nabídka

Z hlediska **Domu přírody** se jedná o významnou skupinu. Lze očekávat, že skupina jeví zájem o podobné aktivity, jako byly zjištěny u skupiny Rodiny s dětmi (tedy zájem o programy pro děti (43 %), procházku přírodou s průvodcem (28 %), návštěvu expozice o CHKO nebo digitálního průvodce území (oba 21 %) a o témata místní tradice (43 %), historie osidlování (36 %), zvířata (35 %), základní informace o oblasti (30 %). Měla být následně zohledněna v expozici Domu přírody případně v jiných výstupech určených této cílové skupině.

Místní návštěvníci a chalupáři

Nízký dopad na území je dán soustředěním aktivity této skupiny v území do zastavěných částí obcí.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí v první řadě s jejich trvalou přítomností v území a jejich těsným vztahem k oblasti.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by místní mohli mít zájem, vyplývají z odpovědí respondentů návštěvníckého průzkumu: procházka přírodou s průvodcem (32 %) a program pro děti (29 %), dále pak rukodělný program (26 %) a návštěva expozice ke Křivoklátsku, resp. digitální průvodce po území (shodně 25 %). Z hlediska témat místní projevili největší zájem o místní tradice (42 %), zvířata (33 %), základní informace o oblasti (32 %) a rostliny (27 %).

Cykloturisté

Nízký dopad na stav území je dán i přes rostoucí početnost této skupiny především tím, že se většinou pohybuje mimo citlivá území, po veřejných komunikacích, polních a lesních cestách. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rušením, občasnou jízdou po pěšinách, střety s dalšími návštěvníky (pěší turisté, in-line bruslaři) a hospodáři. Problematický je také pohyb větších skupin po málo kapacitních komunikacích a související konflikty s motoristy.

Vysoký význam pro podporu péče o území vyplývá z rostoucí početnosti skupiny, zájmu o poznávání přírody a jejích krás, resp. klid, odpočinek a často i zdravý životní styl, který s kvalitami prostředí úzce souvisí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by cykloturisté mohli mít zájem lze pouze odhadovat z výsledků průzkumů u této skupiny v jiných územích. V rámci nabídky aktivit to bývá procházka/cyklovýlet s průvodcem, program o místních tradicích či virtuální průvodce. Z hlediska témat projevují největší zájem o místní tradice, základní informace o oblasti, rostliny a zvířata. **Tematické vycházky a cyklovýlety a programy o místních tradicích by mohly nabízet DP a IS.**

Skupina E: Střední aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Návštěvníci památek a kulturních akcí

Střední dopad na území vyplývá z relativní početnosti této skupiny na Křivoklátsku a jejího zájmu o hradní zříceniny, které se často nacházejí v blízkosti cenných přírodních lokalit.

Střední význam pro podporu péče o území je dán větším přirozeným zájmem o ochranu kulturního dědictví, které ale lze propojit i s potřebou chránit přírodu a krajinu. Členové této skupiny mohou pozitivně ovlivňovat postoje ve prospěch ochrany přírody a krajiny v okruhu svých známých.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o která skupina jevila zájem, nebylo možné z průzkumu zjistit vzhledem k relativně nízkému počtu respondentů uvádějících jako jeden ze dvou hlavních důvodů k návštěvě Křivoklátska poznávání kulturního bohatství a kulturní akce (55 respondentů, 15 %). **Z hlediska DP by návštěvníky mohla oslovit zejména tematika osidlování oblasti a místních tradic.**

KOMENTÁŘ: Nejsou zde blíže popsány skupiny návštěvníků, které byly správci území a pracovní skupinou vyhodnoceny jako mající **nízký význam pro dlouhodobou podporu péče o území** (skupiny F, H, I) **nebo střední význam pro podporu péče o území a současně nízký dopad na jeho stav** (skupina G). **I tyto skupiny jsou důležité, z hlediska interpretace a reálných kapacit je ale efektivnější zaměřit se na výše popsané vybrané skupiny a na ostatní skupiny působit jinými způsoby.**

Klíčová sdělení

Odůvodnění výběru témat a klíčových sdělení; výběr těchto sdělení musí logicky navazovat na reálně využitelné zdroje interpretace území, definované cíle a cílové skupiny interpretace

Klíčová sdělení představují to, co by si měl návštěvník z CHKO Křivoklátsko odnést v jednotlivých oblastech interpretace. Jedná se o **vytyčení jakýchsi opěrných bodů v dlouhém seznamu přírodního a kulturně-historického dědictví, které lze v oblasti CHKO a jejím nejbližším okolí interpretovat.**

Výběr témat a formulace klíčových sdělení

Mají-li klíčová sdělení sloužit svému účelu, je důležité pochopit, jakou roli v interpretaci fenoménů území CHKO hrají. **Výběr a formulace klíčových sdělení vychází ze stanovených cílů interpretace. Je zcela zásadní pro tvorbu obrazu území a jeho prezentaci návštěvníkům, protože tato sdělení pomáhají nastavit očekávání návštěvníků.**

Tematicky tedy klíčová sdělení **nepostihují všechno, čím je CHKO Křivoklátsko z hlediska ochrany přírody a krajiny jedinečná a co může nabídnout.** Zcela záměrně jsou vybírána témata a lokality a návštěvník je směřován do takových částí území, kde je to v souladu s Limity KPNV, a kde v ideálním případě existuje alespoň minimální zázemí a služby. U exponovaných lokalit, kam jsou návštěvníci již tradičně a dlouhodobě směřováni v cestovním ruchu pomocí marketingu destinace (a není reálné, že by do těchto míst přestali jezdit), jsou důležité souvislosti, v jakých se téma prezentuje. Souvislosti by měly pomoci vysvětlit hodnotu daného fenoménu a nutnost případných omezení, se kterými se návštěvník setká.

Formulace by měla být dostatečně srozumitelná těm, kdo prezentaci území v cestovním ruchu na základě sdělení budou vytvářet. Formulace sdělení je ze své podstaty velmi zhuštěná, protože je potřeba na minimálním prostoru (1 až 2 věty) postihnout zásadní fenomény i souvislosti. Tvůrce interpretace si je pak dále rozpracuje sám do interpretačních textů, které už mohou být mnohem konkrétnější, srozumitelnější a čtivější.

Klíčová sdělení nejsou slogany, které by se měly doslova kopírovat a v uvedené podobě objevit na interpretačních materiálech. Představují vodítko, určují směr, od kterého by se tvůrce interpretace neměl odchýlit. To je důležité i pro jasné zadání externím zpracovatelům konkrétní interpretace (stezka, aplikace apod.).

Strukturování sdělení (hlavní sdělení, dílčí sdělení, konkrétní příběh) je nevyhnutné z hlediska procesu učení a vnímání. Schopnost člověka vnímat nové informace je omezená – nejnovější poznatky z oblasti komunikace a mentální kapacity návštěvníků ukazují, že větší počet sdělení než 3-4 současně dnes nedokáže většina běžných lidí zachytit, uvědomit si a zařadit.

Struktura sdělení

Hlavní

Ráz Křivoklátska utvářely a dodnes ovlivňují geologické procesy a rozhodnutí českých panovníků zřídit zde královskou honitbu. Díky tomu a dlouhodobé péči člověka si Křivoklátsko, navzdory blízkosti Prahy, zachovává svůj jedinečný ráz poměrně řídkce osídleného kraje s ostrovy luk a polí uprostřed rozlehlých smíšených lesů protnutých hlubokým údolím Berounky.

Dílčí 1

Geologická pestrost Křivoklátska dala základ členitosti a malebnosti zdejší lesnaté krajiny i rozmanitosti živé a neživé přírody, kterou hostí.

Dílčí 2

Rozhodnutí přemyslovských knížat a králů zřídit v křivoklátských hvozdech královský lovecký revír předurčilo hlavní způsob využívání zdejších lesů i péče o ně. Jejich menší část časem ustoupila vsím, polím a loukám, které dále zvýšily pestrost zdejší krajiny a přírody.

Dílčí 3

Křivoklátsko přitahuje pozornost lidí po staletí, což dokládají hrady a jejich zříceniny, malebné hájovny a dvory v krajině, obce, městečka i chatové osady a kempy u Berounky. Tisíce výletníků, kteří sem přijíždějí, mohou obdivovat zdejší krásy díky dlouholeté péči hospodářů i ochránců přírody.

Rozpracování dílčích sdělení

Dílčí sdělení 1

Geologická pestrost Křivoklátska dala základ členitosti a malebnosti zdejší lesnaté krajiny i rozmanitosti živé a neživé přírody, kterou hostí.

- a. Geologickou pestrost Křivoklátska dokládají lokality, jako je skryjsko-týřovické kambrium, buližnickové skalky, výchozy hornin z období karbonu či pozůstatky po historické těžbě a zpracování železné rudy.
- b. Členité a lesnaté krajině Křivoklátska dodává malebnost kaňon řeky Berounky, křivoklátské pleše, skály, skalnaté pláně a květnaté louky.
- c. Geomorfologická rozmanitost území, údolní a vrcholový fenomén přispěly k existenci mnoha různých biotopů Křivoklátska, které dnes chráníme zejména proto, že hostí vzácné druhy hub, živočichů a rostlin.
- d. Geologická rozmanitost a přítomnost významných paleontologických nalezišť opodstatňuje začlenění území do národního geoparku Barrandien, který dnes přispívá k prezentaci zdejších geologických fenoménů.

Dílčí sdělení 2

Rozhodnutí přemyslovských knížat a králů zřídit v křivoklátských hvozdech královský lovecký revír předurčilo hlavní způsob využívání zdejších lesů i péče o ně. Jejich menší část časem ustoupila vsím, polím a loukám, které dále zvýšily pestrost zdejší krajiny a přírody.

- a. Ochrana zdejších lesů coby královské honitby vytvořila základ pro jeden z nejstabilnějších lesních ekosystémů na našem území i pro hluboce zakořeněnou mysliveckou tradici.
- b. Část lesů sloužila a slouží jako zdroj dřeva, o čemž svědčí viditelné stopy po pálení dřevěného uhlí i soudobé hospodářské lesy.
- c. Naši předkové již ve středověku kolonizovali část Křivoklátska a lesy nahradily vsi a zemědělsky využívané pozemky, které zvýšily pestrost Křivoklátské krajiny, ale také živé přírody, protože umožnily život dalších druhů rostlin a živočichů.

Dílčí sdělení 3

Křivoklátsko přitahuje pozornost lidí po staletí, což dokládají hrady a jejich zříceniny, malebné hájovny a dvory v krajině, obce, městečka i chatové osady a kempy u Berounky. Tisíce výletníků, kteří sem přijíždějí, mohou obdivovat zdejší krásy díky dlouholeté péči hospodářů i ochránců přírody.

- a. Zájem přemyslovských knížat a králů o Křivoklátsko dokládá řada královských hradů a jejich zřícenin, které jsou dnes naším kulturním dědictvím (Křivoklát, Krakovec, Týřov,...).
- b. Svou výraznou stopu v krajině zanechaly také šlechtické rody - v podobě založených vsí s příklady lidových staveb, hospodářských dvorů, hájoven, ale i zámeckých sídel s parky.
- c. Moderní doba se do podoby Křivoklátska otiskla nejen zemědělskými areály, ale hlavně tisíci chatami a množstvím kempů, které dokládají jeho velkou oblibu mezi návštěvníky. Křivoklátsko si i přes blízkost Prahy zachovalo venkovský ráz bez velkých průmyslových areálů či satelitních čtvrtí.
- d. Zachování Křivoklátska jako mimořádně hodnotné české krajiny závisí na schopnosti hospodářů, ochránců přírody a veřejné správy správně se rozhodovat i na ochotě veřejnosti v mimořádně náročném období klimatické změny podpořit zdravé fungování krajiny ve prospěch místních obyvatel, hospodářů i návštěvníků.

Prostředky interpretace

Zde je stručný komentář k tomu, jak navrhované typy prostředků chápat (podrobněji budou rozpracovány v rámci Aplikační části KPNV).

V případě, že bude zřízen národní park, vznikne zde jeho návštěvnická infrastruktura, včetně návštěvnického střediska. Níže navrhované prostředky, které jsou dále rozpracovány v aplikační části dokumentu, bude třeba přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku.

Návštěvnické středisko CHKO Křivoklátsko –Dům přírody (DP) Křivoklátska, Informační středisko CHKO Křivoklátsko a miniinfobody

Křivoklátsko je rozsáhlé území, které nelze informačně snadno pokrýt z jednoho místa. Cílem je vytvořit síť, která by návštěvníka informovala a směřovala k dalším částem infrastruktury, srozumitelně prezentovala i omezení, s nimiž se v CHKO návštěvník setká a pravidla, kterými by se návštěvník při pobytu v CHKO měl řídit.

Klíčovým prvkem sítě je Dům přírody Křivoklátska, který by měl vzniknout v hlavním turistickém středisku, kterým je Křivoklát, nebo v jeho těsné blízkosti (např. v Rostokách, kde pro DP byla již v roce 2009 zpracována architektonická studie).

Expozice v DP má prezentovat CHKO jako celek, a má vycházet ze sdělení KPNV. Všechna sdělení (klíčová i dílčí) by v Domě přírody měla být zmíněna, i když některá nebudou například v expozici rozpracována do větší hloubky. V případě využití architektonické studie DP z roku 2009 by bylo nezbytné revidovat obsah expozice tak, aby byl v souladu se sděleními KPNV – doplnit části, které se týkají vlivu člověka na podobu krajiny Křivoklátska.

DP by měl být snadno dostupný veřejnou dopravou (bus, vlak). Měl by být na dostatečně kapacitní hlavní příjezdové komunikaci do území s potřebnou prostorovou rezervou na parkování. Podstatnou výhodou je také blízkost základních turistických služeb, zejména možnosti stravování.

Druhou úrovní sítě by měla být Informační střediska CHKO Křivoklátsko. K již existujícímu středisku v Křivoklátu by bylo vhodné doplnit další dvě ve východní a jihozápadní části území – Nižbor a Skryje. Expozice v IS budou prezentovat CHKO jako celek a budou vycházet ze sdělení uvedených v interpretačního interpretačním plánu. Jednotlivá IS by se mohla tematicky profilovat (Křivoklát – ochrana přírody, lesy, Skryje – geologie, paleontologie, Nižbor – osidlování Křivoklátska, krajinný ráz). IS by měla návštěvníky směřovat k dalším částem návštěvnické infrastruktury ve svém okolí (naučné stezky...), prezentovat omezení, s nimiž se v CHKO návštěvník setká, a pravidla, kterými se návštěvník při pobytu v CHKO má řídit.

Třetí úrovní by mohly být tzv. miniinfobody, založené na spolupráci se zařízeními jiných vlastníků či provozovatelů, jako jsou obecní a městská infocentra, turistické cíle a služby, která mají často sezónní provoz. AOPK ČR by partnerům po dohodě poskytlo základní informační podporu v podobě roll-upu s prezentací hodnot a pravidel chování a případně tiskovin.

Expozice

Mají-li být expozice v rámci práce s návštěvníkem přínosné pro ochranu přírody a krajiny v CHKO, musí prezentovaná témata respektovat Limity využití území, Zdroje interpretace a Sdělení KPNV. Zvolená forma zpracování musí respektovat zásady dobré interpretace místního dědictví.

Expozice v DP Křivoklátska musí vzhledem ke zdrojům financování tyto podmínky splňovat povinně.

Naučná stezka

Princip klasické naučné stezky spočívá v tom, že návštěvník panely absolvuje v určitém pořadí, tedy jde v určitém směru a měl by mít možnosti si prohlédnout všechny panely na její trase. Naučná stezka má společné téma, návštěvníkovi přibližuje jedno, případně několik málo dílčích sdělení a využívá autentická místa a fenomény, kde lze konkrétní sdělení dobře ilustrovat. V případě Křivoklátska je v terénu panelových stezek a panelů již dostatečné množství, proto je vhodnější obnovovat stávající a zvážit obměnu obsahu spíše než budovat nové.

Panely MZCHÚ

Jsou součástí základní informační a částečně interpretační infrastruktury v terénu a jsou v souladu s grafickým manuálem AOPK ČR. Jejich obsah je postaven na atraktivních fotografiích a krátkých textech tak, aby návštěvníkovi na první pohled vizuálně komunikovaly, čím je dané MZCHÚ zajímavé. Jsou doplněny QR kódy. Při obnově je potřeba, aby obsah co nejlépe odrážel cíle, limity a sdělení KPNV, informace získané přes QR kód musí být funkční a doplňovat, ne dublovat obsah panelu. Více do rovnováhy by se měly dostat přírodovědné informace, kterým je v současnosti věnována dominantní pozornost, a informace, jejichž cílem je komunikovat návštěvníkům existenci omezení, jejich důvod a žádoucí chování.

Prohlídka s průvodcem

Může se jednat o pravidelné prohlídky v tradičních prohlídkových objektech, např. na hradě Křivoklát, Keltském informačním centru na zámku v Nižboru či v muzeích v regionu (kde jsou tyto služby již nabízeny) nebo o příležitostné pěší i cyklo terénní exkurze s odborníkem – např. pracovníkem AOPK ČR, případně proškoleným místním průvodcem (TIC, nezávislý místní průvodce, dobrovolná stráž přírody). Mají-li být v rámci práce s návštěvníkem přínosné pro ochranu přírody a krajiny v CHKO, musí zvolené trasy a témata prohlídek vycházet z Cílů interpretace a respektovat Limity využití území, Zdroje interpretace a Sdělení KPNV.

Toulavý průvodce / Interpretační ranger

Jedná se o zvláštní formu průvodce, který by pracoval na exponovaných lokalitách v turistické sezóně – např. na Týřově nebo u Skryjských jezírek. Jeho úkolem by bylo v případě potřeby poskytnout informaci, výklad či monitorovat a korigovat problematické chování návštěvníků (což je podstatou tzv. toulavé interpretace). Jeho přítomnost by měla být preventivním opatřením proti závažnějšímu porušování pravidel chování v CHKO.

Web AOPK ČR – CHKO Křivoklátsko, web Domu přírody Křivoklátska

Základní prezentace území, která by měla pro potenciálního i skutečného návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO. Měla by obsahovat všechna sdělení a souvislosti a nabídnout mu i podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě zájmu může snadno dohledat.

Podobně jako Dům přírody Křivoklátska i web DP má návštěvníka směřovat k dalšímu objevování CHKO a národního geoparku (tj. toho, co je možné nabídnout a není v rozporu se zájmy ochrany přírody a hospodářským provozem – viz Zdroje interpretace, dále část Limity využití území, případně jinými omezeními, která jsou v území platná). Web krivoklatsko.nature.cz i web DP by měly návštěvníkovi poskytnout potřebné základní turistické informace o území, do kterého jede (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká). Měly by také prezentovat vhodná pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO.

Web DP by měl obsahovat odkazy na stávající osvědčené a funkční další weby geoparku, destinace, informačních center, relevantních zájmových sdružení, provozovatelů památek apod., které podávají podrobnější informace o konkrétních lokalitách či tématech. Důležité však je, aby podporovaly cíle KPNV (viz Směry rozvoje).

Digitální průvodce

Virtuální on-line/off-line průvodce (např. nakoleipesky.cz, [izi TRAVEL](http://izi.TRAVEL), neviditelnepribehy.cz) naučnou stezkou, trasou či územím. Průvodce funguje na principu volně stažitelné aplikace do mobilního telefonu. Aplikace umožňuje tvořit prohlídky po objektech a venkovní trasy. Trasy jsou zaznačeny v mapě, jednotlivá zastavení mají svůj popis, fotografie a audio stopu. Prohlídky po objektech nejsou vázány na mapu. Trasy a prohlídky mohou být zdarma nebo zpoplatněny, záleží na tvůrci. Zvolené trasy i obsah zastavení by měly vycházet z Cílů interpretace a respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území. Zejména audioprůvodce je vzhledem k literární tradici a tématům krajiny pro Křivoklátsko vhodným doplněním nabízených prostředků.

Další prostředky digitální interpretace (např. hry)

Nahrávky, videa, herní aplikace, virtuální realita, 3D animace. Pokud mají přispívat k interpretaci hodnot území, musí naplňovat cíle interpretace v území CHKO stanovené v KPNV, pracovat se sděleními, limity využití území a splňovat zásady dobré interpretace.

Návštěvnícká mapa CHKO Křivoklátsko

Jednoduchá návštěvnícká mapa s lokalizací jednotlivých fenoménů (pouze těch, které je vhodné ukazovat – viz kapitoly Zdroje interpretace a Limity využití území) a jednoduchým popisem. Mapa umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit. Bude zahrnovat přírodní, historické i kulturní dědictví oblasti, které bude stručně představeno v souladu se sděleními, která definuje interpretační plán. Mapa by měla mít formu trhacího bloku A3 a místy její distribuce by tak byla turistická informační centra a ubytovatelé. Mapa musí obsahovat také pravidla chování v CHKO.

Hledačka

Aktivita pro vyznavače hledaček (questingu), které jsou podobné šipkované či hledání „pokladu“. Hledačky by měly být vytvářeny pouze v místech, kde bude zajištěna údržba hledačky i krabičky, tj. kde na ně někdo pravidelně dohlíží a kontroluje je. Zvolené lokality i obsah hledaček musí vycházet z Cílů interpretace a respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území. Krabičky s „pokladem“ by měly být umístěny nejlépe v objektu, kde je někdo vydá (pracovník Domu přírody, turistického cíle, informačního centra apod.).

Keše

Aktivita pro vyznavače geocachingu. Keše by měly být umísťovány pouze v místech, kde bude zajištěna údržba, tj. kde na ně někdo pravidelně dohlíží a kontroluje je. Zvolené lokality i obsah keší musí respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území. Vzhledem k závislosti na GPS technologiích, kde může být přesná

lokace někdy problém, je však důležité, aby keše nikdy nebyly umístovány na místa, kde při hledání hrozí pohyb v citlivých zónách mimo trasy zvláště v MZCHÚ. Z hlediska komunikace hodnot a propagace vhodného chování jsou důležité speciální eventy pro členy kešerské komunity, zejména typu „CITO“ (hodnota dovnitř, odpad pryč).

Interpretační program

Nejde o klasické environmentální programy pro školy (!). MŽP striktně trvá na rozlišování programů pro střediska ekologické výchovy (které se často soustřeďují na obecná témata a lze je absolvovat v podstatě kdekoliv v ČR – např. obecný program o vodě) od interpretačních programů. Tyto programy jsou určeny pro návštěvníky CHKO, měly by mít velmi silnou vazbu na místo a více využívat zásad interpretace místního přírodního a kulturně-historického dědictví a místně zakotveného učení. Přetvářet programy pro školy na programy pro veřejnost je složité (návštěvníci jsou méně trpěliví, pokud nechtějí, nemusí program absolvovat, vybírají si), proto je potřeba vytvářet přímo verze pro konkrétní cílové skupiny, ze kterých je po doplnění aktivit možné vytvořit program pro školy. Zvolené lokality i obsah musí vycházet z Cílů interpretace a respektovat Sdělení, Zdroje interpretace a Limity využití území KPNV.

Přednáška

Je formou interpretačního programu pro veřejnost, který často využívá AOPK ČR a spolupracující odborníci. Dobrá přednáška by měla respektovat stejná pravidla jako jiné formy interpretace (viz Zásady dobré interpretace). Je využívána nejvíce k prezentaci 1) hodnot území, 2) aktuálních témat, která se v území vyskytují.

Tiskoviny AOPK ČR

Základní soubor tiskovin využívaných AOPK ČR pro CHKO a budoucí Dům přírody: základní leták nebo brožura o CHKO, roll-up k prezentaci na akcích, případně další doplňkové materiály jako pohlednice, samolepky, pexeso apod. Do všech by se měly postupně promítnout cíle, sdělení a limity KPNV, aby tyto materiály usměrňovaly očekávání návštěvníků a směřovaly je tam, kde je to v pořádku (neprezentovat fotografie míst a fenoménů, které není vhodné či možné ukázat, komunikovat více aktuální témata). Již při přípravě tiskovin tedy musí být určené, pro kterou cílovou skupinu jsou primárně určené a jakým způsobem se k ní dostanou. Tyto skutečnosti pak zohledňuje forma i obsah konkrétní tiskoviny.

Průřezové problémy a doporučené směry rozvoje CHKO Křivoklátsko

Doporučené směry rozvoje v oblasti interpretace místního dědictví a souvisejícího rozvoje návštěvnické a interpretační infrastruktury vycházejí z Analytické části, definice hlavních cílových skupin, cílů, klíčových sdělení a hodnocení ploch z hlediska návštěvnosti (Limity). Jednotlivé problémy, témata i lokality spolu souvisejí a navrhovaná opatření by proto měla mít pozitivní vliv ve více oblastech.

Za průřezové problémy v území považujeme:

- **Nedostatečnou komunikaci subjektů mimo cestovní ruch o cestovním ruchu a koordinaci cestovního ruchu**
- **Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití celého území CHKO a s tím související problémy**
- **Dlouhodobě rostoucí tlak na intenzivnější využívání populárních lokalit**
- **Snížování zážitku návštěvníka v důsledku změn v krajině, které nezpůsobil cestovní ruch**
- **Problémy s parkováním a dopravou v území**

Nedostatečná komunikace o cestovním ruchu, koordinace rozvoje cestovního ruchu

Stav

- **Nízké vzájemné povědomí různých subjektů v území o možných shodných či podobných zájmech ve vztahu k cestovnímu ruchu.** Pro úspěšný rozvoj dlouhodobě udržitelného cestovního ruchu v území, hledání pragmatických řešení i pro formování obrazu území jsou důležité i zájmy subjektů, které primárně cestovní ruch neřeší, nicméně dopady cestovního ruchu často významně ovlivňují běžnou činnost či úspěšné naplňování jejich společenského poslání (včetně zajištění dobré úrovně života obyvatel – obce a hospodaření – hospodáři). Tyto subjekty o sobě zatím ve vztahu k cestovnímu ruchu málo ví a o svých problémech s ním většinou oficiálně nemluví (nemají to v agendě). Zatím neexistuje fórum, na kterém by se pravidelně setkávaly a o problematice cestovního ruchu měly možnost společně jednat.
- **Stávající obraz území téměř vůbec neodráží potřeby OP (zatím neexistuje dokument, který by pro celé území CHKO stanovil: proč, co a kde, komu, jak interpretovat a komunikovat – pomoci by tomu měla až tato KPNV)**
- **Potřeby OP nejsou komunikovány efektivně** (stávající infrastruktura nevyužívá svého potenciálu, infrastruktura sice existuje, ale obsahově téměř vůbec neřeší, co je potřeba, a navíc formou, která by dnes oslovila návštěvníky)
- **Současná výrazně větší „viditelnost“ Lesnického parku ve střední části území zastiňuje přítomnost CHKO.** Prezentace území jako CHKO Křivoklátsko je na území Lesnického parku mimo území obcí a hranic MZCHÚ mnohem méně viditelná.

Navržený směr rozvoje

Lepší koordinace rozvoje cestovního ruchu a z ní plynoucí jednotná komunikace hodnot a limitů území s cílem vytváření jeho reálného obrazu

- **Ad Nízké povědomí o společných zájmech v cestovním ruchu**
 - Pravidelně, systematicky a proaktivně komunikovat a spolupracovat s institucemi a organizacemi, jejichž zájmovým územím je Křivoklátsko. Povaha, intenzita i efektivita komunikace může být velmi různorodá a nepochybně se bude odvíjet od charakteru

organizace, historie vzájemných kontaktů a povahy zájmů (mimoběžné, shodné, protichůdné).

- Využít KPNV jako společný základ pro komunikaci a spolupráci
 - Pořádat pravidelně 1x ročně společný seminář - příležitost k setkání (hodnocení, plánování, klíčová témata, trendy, neformální diskuse...)
 - Ke komunikaci využívat i neformální příležitosti a vytvářet je
 - Kromě partnerů jako jsou obce či hospodáři hledat společné cíle a prostředky i s nestátními neziskovými organizacemi (spolky, nadace, ústavy) a příspěvkovými organizacemi (muzea, knihovny atd.)
 - Zapojovat se do dlouhodobých /strategických plánovacích procesů alespoň na regionální úrovni
 - Vytvořit si/upevnit komunikační kanály AOPK ČR s DM a dalšími výraznými subjekty, které spoluurčují směr rozvoje cestovního ruchu a spoluvytvářejí obraz území a dlouhodobě s nimi pracovat na vyváženém rozvoji cestovního ruchu a společném vytváření obrazu území (základem je KPNV)
- **Ad Stávající obraz území téměř vůbec neodráží potřeby OP (zatím neexistuje dokument, který by pro celé území CHKO stanovil: proč, co a kde, komu, jak interpretovat a komunikovat – pomoci by tomu měla až tato KPNV)**
 - Ve spolupráci s významnými partnery v regionu připravit KPNV, včetně Limitů stanovujících reálné možnosti využití území návštěvníky
 - Představit KPNV partnerům v regionu a vysvětlit, jak s ní pracovat
 - Promítnout sdělení a limity KPNV do vlastních materiálů AOPK ČR – Facebook, leták CHKO, web, web DP, expozice a zejména návštěvnické programy budoucího DP
- **ad Potřeby OP nejsou komunikovány efektivně**
 - Promítnout KPNV do další komunikace s návštěvnickou veřejností
 - Obnovu stávající a vytváření nové interpretace striktně stavět na KPNV (minimálně vlastní; tam, kde je možné se s partnery dohodnout, tak i ostatní)
 - Podporovat subjekty, které provozují infrastrukturu, která nejlépe odpovídá sdělení KPNV o CHKO
- **ad Současná výrazně větší „viditelnost“ Lesnického parku ve střední části území zastiňuje přítomnost CHKO.** Prezentace území jako CHKO Křivoklátsko je na území Lesnického parku mimo území obcí a hranic MZČHÚ mnohem méně viditelná.
 - Cíleně prezentovat CHKO Křivoklátsko v kontextu ochrany krajinných a přírodních hodnot území a jeho ekologických funkcí.
 - Spolupracovat s Lesnickým parkem Křivoklátsko na posílení komunikace práce a poslání CHKO – stavět na společném zájmu o přírodu a krajinu Křivoklátska jako místa, které dlouhodobě utváří síly přírody i ruka člověka, místa mimořádné přírodní hodnoty i mimořádného významu z hlediska probíhající změny klimatu a jejich dopadů na lesní ekosystémy, místa, která nemá být znečištěno odpady a kde má být ponechán dostatek klidu a prostoru živé přírodě

Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití celého území CHKO a s tím související problémy

Stav

- **Častější pohyb návštěvníků mimo oficiální značené trasy a pobyt mimo obvyklá místa a časy** (využívání tras, které nejsou oficiálně značeny a odsouhlaseny, a s tím související zavádějící komunikace vydavatelů map směrem k veřejnosti, pohyb a pobyt mimo obvyklá místa a časy).
- **Rozvoj elektrických kol a skútrů**, který činí náročný terén Křivoklátska mnohem dostupnějším pro skupinu návštěvníků se slabší fyzickou kondicí a výrazně zvyšuje akční rádius všech uživatelů.
- **Častější střety různých uživatelů tras** (různé skupiny návštěvníků mezi sebou /návštěvník x místní /návštěvník x hospodář).
- **Problém s odpady a znečišťováním** okolí nejvytíženějších tras, turistických cílů a parkovišť.
- Snaha uspokojit poptávku po **pořádání hromadných sportovních i kulturních akcí** (vč. pravidelné hlasité hudební produkce v místech s vysokou koncentrací návštěvníků).
- Při návštěvnických špičkách, ale i při plánování infrastruktury jako jsou **parkoviště** v území a při plánování způsobu provozu parkovišť, se projevuje nekoncepční řešení dopravy ve vazbě na sílící příliv návštěvníků. Není koncepčně podchycen přístup k **porušování zákazu vjezdu** (zejména lesní pozemky) a parkování návštěvníků na nevhodných/nebezpečných místech. Nejsou dostatečně a systematicky využívána tvrdá infrastrukturní opatření, jako např. závory na lesních cestách.

Navržený směr rozvoje

Podporovat udržitelný rozvoj cestovního ruchu v území v souladu se stanovenými limity (včetně ochrany klidových oblastí, kde není zvyšování návštěvnosti žádoucí – viz Limity, plochy A a B)

- **ad Častější pohyb návštěvníků mimo oficiální značené trasy a pobyt mimo obvyklá místa a časy**
 - Komunikovat Limity využití území
 - 1) organizacím, které zastupují zájmové skupiny uživatelů území (zejména sportovců) a zatím navádějí návštěvníky i do oblastí, kde to není žádoucí (např. Shocart, mapy.cz)
 - 2) organizátorům kulturních i sportovních akcí, kteří zajímavé části území cíleně využívají – týká se i ubytovatelů a provozovatelů služeb
 - 3) v rámci vlastních exkurzí s průvodcem AOPK ČR – připomínat exkluzivitu zážitku při příležitostných exkurzích mimo značené trasy a cesty. Upozorňovat na to, že návštěvníci by se při další návštěvě bez průvodce měli držet značených tras.
 - Komunikovat na vhodných fórech (obce, setkání pracovníků CR, DM), vysvětlit, co se Limity myslí, co to v konkrétním místě znamená a proč má smysl limity respektovat
 - Spolupracovat s DM a subjekty vytvářejícími nové trasy, vytvářet případně nové trasy v souladu s Limity KPNV
 - Komunikovat Limity využití území vydavatelům map a spolupracovat s nimi na přípravě nových vydání map (konzultace stavu)

- Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)
- **ad Rozvoj elektrických kol a skútrů**
 - Spolupracovat s DM a subjekty vytvářejícími nové trasy pro cyklisty (obce, TIC, provozovatelé služeb, KČT, Čemba atd.), vytvářet případné nové trasy v souladu s Limity KPNV
 - Komunikovat Limity využití území vydavatelům map a spolupracovat s nimi na přípravě nových vydání map (konzultace stavu)
 - Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)
 - jednoznačně rozlišovat vjezdy kol včetně elektrokol splňujících zákonné limity od vjezdů motorovými vozidly, mezi která patří i upravená elektrokola a e-skútry
- **ad Střety různých uživatelů tras**
 - Ve spolupráci s dalšími aktéry (subjekty zastupující cyklisty, pěší a další uživatele tras, obce, hospodáři, policie apod.) vyvinout tlak na prosazování tolerantnějšího chování ze strany různých uživatelů stezek a cest
 - na úrovni ČR: podporovat vytvoření kampaně AOPK ČR a MŽP (případně ve spolupráci s dalšími subjekty jako ČT, Centrum dopravního výzkumu, BESIP apod.)
 - na úrovni krajů: podporovat vytvoření kampaně/zapojení do celorepublikové kampaně (viz výše)
 - Využívat příležitostí a ve spolupráci s dalšími subjekty (např. hospodáři, obcemi, provozovateli služeb) upozorňovat na problém (netolerance, střety mezi uživateli tras) a jeho vhodné řešení
 - Vyzdvižovat toleranci mezi uživateli tras jako součást chování návštěvníků v CHKO, které aktivně přispívá k ochraně území a jeho hodnot
 - Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)
- **ad Odpadky a znečišťování okolí tras, turistických cílů a parkovišť**
 - U oficiálních parkovacích ploch vyřešit hygienické zázemí (WC) – mělo by být alespoň u hlavních nástupních míst
 - Komunikovat pravidla chování v chráněném území – základ viz Pojďte s námi do přírody (aktivita AOPK ČR a ČSOP)

<https://storymaps.arcgis.com/stories/a1dedf4666824024815946b66e6b8ded>

a podpořit kampaní (od cedule na parkovišti až po část expozice v DP a upozornění v návštěvnické mapě a turistických novinách)
 - Komunikovat správné chování jako příspěvek ochraně hodnot území
 - Umístit odpadkové koše a kontejnery na tříděný odpad na parkovištích vyššího řádu, kde je zajištěn odvoz odpadu
 - Nepodporovat umístování odpadkových košů a dalších prvků urbanistické návštěvnické infrastruktury (např. osvětlení, nadbytečná schodiště a zábradlí, čistě herní prvky) volně v terénu

- Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)
- **ad Snaha uspokojit poptávku po pořádání hromadných sportovních akcí**
 - Udělovat povolení v souladu s Limity KPNV, komunikovat důvody pro limity konkrétním organizátorům hromadných akcí (případně i prostřednictvím DM, které území jako vhodné k pořádání akcí prezentují)
 - Komunikovat jejich spolupráci na zlepšení stavu jako aktivní příspěvek ochraně hodnot území
- **ad Nekoncepční řešení dopravy v návaznosti na sílící příliv návštěvníků – viz Problémy s parkováním a dopravou v území**

Dlouhodobě rostoucí tlak na intenzivnější využívání populárních lokalit

Stav

Dlouhodobě vysoká návštěvnost v oblasti Skryjských jezírek, Týřova, Křivoklátku a údolí Berounky v letní sezóně dosud nenaráží na hranice únosnosti, ale s ohledem na očekávaný vývoj populace je to pravděpodobné.

- **Organizace cestovního ruchu**
 - Turistická nabídka je soustředěna do oblasti Křivoklátku a údolí Berounky, čemuž odpovídá i intenzita propagace
- **Doprava**
 - Parkování mimo parkovací plochy z důvodů nedostatečné kapacity, neexistující infrastruktury či v návaznosti na porušování zákazů vjezdu
- **Čistota**
 - Problém s odpady a znečišťováním okolí nejvytíženějších tras a turistických cílů
- **Tábořiště**
 - Nedovolené táboření spojené s nelegálním rozděláváním ohňů, situace se výrazně zhoršila jako jeden z následků koronavirové pandemie a tlaku na pobyt venku
- **Stav fenoménů**
 - Dochází k pohybu mimo značené trasy a k poškozování okolní cenné přírody

Navržený směr rozvoje

Podporovat udržitelný rozvoj cestovního ruchu, který respektuje meze únosnosti území

(viz kapitola Limity KPNV)

- **ad Organizace cestovního ruchu**
 - Prosazovat řízení a plánování cestovního ruchu tak, aby se dále nepřetěžovaly části, které jsou již dnes intenzivně využívány, zohlednit KPNV (Limity)
 - Ve spolupráci s DM využívat KPNV a Limity k plánování prezentace území, vytváření produktů cestovního ruchu a směřování turistů k částem infrastruktury a turistickým cílům v jiných, méně vytížených částech CHKO (v souladu s KPNV a Limity) a do oblastí za hranicemi CHKO
 - Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)

- Nesměřovat tok návštěvníků mimo stávající síť značených pěších a cyklistických tras (ve spolupráci s dalšími aktéry – viz dále doporučení u bodu Pohyb mimo oficiální značené trasy)
- Nevytvářet nabídku, která by v sezóně zvyšovala v kritických místech návštěvnost a s ní i související problémy (špatná dopravní situace, nedostatečné hygienické zázemí, nelegální parkování)
- Nevytvářet novou nabídku, aniž by v souvislosti s ní byla zároveň řešena dopravní situace, hygienické zázemí, parkování a provoz konkrétních turistických cílů
- **ad Doprava – viz Problémy s parkováním a dopravou v území**
- **ad Čistota – viz Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití celého území CHKO a s tím související problémy**
- **ad Tábořiště**
 - Ve spolupráci s obcemi hledat možnosti zřízení legálních míst k rozdělávání ohně a táboření (vč. „nocovišť“) a propagovat je
 - Odstraňovat nelegální ohniště a tábořiště
 - Komunikovat pravidla chování v chráněném území – základ viz *Pojďte s námi do přírody* (aktivita AOPK ČR a ČSOP)
<https://storymaps.arcgis.com/stories/a1dedf4666824024815946b66e6b8ded>
a podpořit kampaní (od cedule na parkovišti až po část expozice v DP a upozornění v návštěvnické mapě a turistických novinách)
 - Působit na návštěvníky prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK)
 - Spolupracovat s vlastníky pozemků, hospodáři, Policií ČR a obecní policií a pokutovat porušování zákazů táboření a rozdělávání ohňů
- **ad Stav fenoménů**
 - Nepřipravovat, neprezentovat a nepropagovat akce, trasy a produkty cestovního ruchu, které vedou k poškozování chráněných fenoménů
 - Iniciovat a spolupracovat na realizaci osvětové kampaně o správném chování a jeho významu a aktivním přínosu pro ochranu hodnot území
 - Strážní služba v kritických místech – kde je relevantní od kompetentního orgánu (např. lesní, rybářská stráž, policie), jinak kde je to možné zajistit stráž přírody
 - Jako součást opatření využít na nejexponovanějších místech tzv. toulavé interpretační průvodce, kteří v sobě kombinují osvětovou/informační činnost + monitorování a dohled

Snižování zážitku návštěvníka v důsledku změn v krajině, které nezpůsobil cestovní ruch

Stav

Lesy poničené kůrovcovými těžbami (vyjeté koleje, použití insekticidů, holiny) a **pokles druhové pestrosti, které jsou způsobeny současným hospodařením v krajině**. Dochází k zarůstání bezleší, unifikaci zemědělsky obdělávaných pozemků, jednostranně zaměřenému hospodaření v lesích, oplocování pozemků ve volné krajině apod.

Navržený směr rozvoje

Podpora šetrného obhospodařování krajiny a péče o jednotlivé přírodní a kulturní fenomény ve spolupráci s partnery

- Podporovat šetrné obhospodařování krajiny a péče o jednotlivé přírodní a kulturní fenomény ve spolupráci s partnery
- Nadále realizovat praktická managementová opatření na podporu pestrosti přírody a krajiny
- Spolupracovat s partnery na zachování krajinářsky hodnotných prvků v krajině (architektonické památky, pohledová místa, aleje apod.)
- Provádět osvětu týkající se probíhající klimatické změny a souvisejícího odumírání nevhodně pěstovaných lesů a propagovat udržitelnější lesní hospodaření
- Vyváženě komunikovat benefity a bariéry existence CHKO a omezení nutná k ochraně hodnot území
- Dlouhodobě zajišťovat a podporovat osvětu o tom, jak hospodařit tak, aby se podpořila biodiverzita, jak stavět, aby se zachoval krajinný ráz, tj. zachovaly hodnoty CHKO – např. setkání, besedy a exkurze s průvodcem pro místní obyvatele, chataře a chalupáře s cílem motivovat je k chování podporujícímu zachování pestrosti přírody a krajiny v okolí jejich nemovitosti (obhospodařování drobných ploch, odpovědné likvidace biologického a jiného odpadu, nakládání s vodami apod.)
- Při vhodných příležitostech (např. setkání TIC apod.) zajistit osvětu o důsledcích ztráty pestrosti ve vazbě na cestovní ruch – čím je krajina pestřejší, tím více toho může návštěvníkovi nabídnout. Pokud je pestrá, pořád je tam něco zajímavého a není to vázáno pouze na omezené období roku – ve spolupráci s odborníky

Problémy s parkováním a dopravou v území

Stav

- **V území převažuje individuální doprava, která na řadě míst působí problémy s parkováním.** Stoupá potřeba parkovacích míst, roste počet aut odstavených podél silnic, na nebezpečných plochách, na kraji lesa apod. Chybí koncepční řešení dopravy s ohledem na návštěvníky.
- **Území sice pokrývá síť veřejné dopravy,** která obsluhuje tradiční nástupní místa opatřená informačním systémem (mapy, rozcestníky KČT), **ale frekvence spojů velmi často neumožňuje její efektivní využití návštěvníky.**
- **Tipy na výlety a doporučené turistické trasy** jsou většinou zokruhovány a **počítají s využitím individuální dopravy a nepřímo ji tak podporují.**
- Není koncepčně podchycen přístup k **porušování zákazu vjezdu** (zejména lesní pozemky) a parkování návštěvníků na nevhodných/nebezpečných místech. Nejsou dostatečně a systematicky využívána tvrdá infrastrukturní opatření, jako např. závory na lesních cestách.

Navržený směr rozvoje

Omezení individuální dopravy, podpora cestování veřejnou dopravou

- Podporovat **koncepční řešení dopravy** na úrovni krajů a obcí. Podporovat vznik kvalitních dopravních studií a modelů, studií dopadu stavu dopravní infrastruktury na situaci v území (parkování, provoz během různých částí roku, zlepšení/zhoršení situace pro místní obyvatele apod.), včetně narůstajícího provozu cyklistů na pěších/cyklotrasách
- Ve spolupráci s kraji a obcemi **podporovat veřejnou dopravu** s cílem omezit tlaky na zvětšování parkovišť přímo na území CHKO a zastavování půdy a zlepšit situaci přímo v obcích; míň aut na silnicích znamená také větší bezpečí pro cyklisty i pro pěší.
- Ve spolupráci s kraji a DM dlouhodobě podporovat v území vytváření takových **tipů na výlet, jejichž součástí bude využití hromadné dopravy** a komunikovat to pak jako aktivní příspěvek návštěvníků k ochraně přírodních a kulturních hodnot území. Doporučovat např. aby návštěvníci alespoň jednou za svůj pobyt hromadnou dopravu využili nebo se v území pohybovali jinak než autem.
- I v oblasti propagace na turistických serverech důsledně podporovat vedení tras (např. Výleták apod.) s různými nástupními a cílovými body včetně návaznosti na veřejnou dopravu a délku cestování a s uvedením podrobnějších informací o cestování (odkaz na jízdní řád, cyklobus apod.). Jako příklad šetrnějšího spotřebitelského chování v chráněném území.
- **Působit na návštěvníky** prostřednictvím chystaného DP a dalších komunikačních kanálů (např. ve spolupráci s LPK), propagovat využívání veřejné dopravy a disciplinované parkování jako aktivní příspěvek k ochraně území.
- Zaměřit se na **jednotný přístup k porušování zákazů vjezdu na území CHKO**, zejména na lesních pozemcích, v okolí vodních ploch a vodních toků a systematické využívání doprovodných infrastrukturních opatření, spolupracovat s Policií ČR, Městskou policií a LČR s. p. a důsledně dbát na dodržování omezení vyplývajících ze ZOPK a lesního zákona, pokutovat porušování zákazu vjezdu.

- Spolupracovat s majiteli pozemků, obcemi a LČR a **hledat možnosti rozšíření legálních parkovacích ploch v kritických místech.**
- Při legalizaci vhodných ploch pro odstavení motorových vozidel mimo silnice a místní komunikace použít právní nástroj **vyhrazení míst se souhlasem orgánu OP**, iniciovat žádosti.
- **Komunikovat** ve spolupráci s lokálními médii (rozhlas, tiskoviny, FB) **rizika spojená s porušováním nedovoleného parkování a zákazů vjezdu** (především riziko pro průjezd záchranné služby, hasičů apod.)

Limity využití území – popis ploch

Plochy byly navrženy dle Metodiky AOPK ČR 34.1, byly však zohledněny také aktuální potřeby a specifika území. Materiál byl zpracován v úzké spolupráci s AOPK ČR, Regionálním pracovištěm Střední Čechy, Správou CHKO Křivoklátsko.

Plochy A

Obecný směr rozvoje

Pro zachování chráněných fenoménů je nezbytné:

- **STÁVAJÍCÍ ZPŘÍSTUPNĚNÍ POVAŽOVAT ZA DOSTATEČNÉ,**
- **NEZVYŠOVAT ZDE NÁVŠTĚVNOST, na několika místech je zpřístupnění nežádoucí** (viz poznámka u konkrétních segmentů),
- **PŘIZPŮSOBIT PROPAGACI ÚZEMÍ** tak, aby zohledňovala uvedené limity využití jednotlivých ploch a kvalitu návštěvnického zážitku. Nezvyšovat návštěvnost v plochách A znamená **nezvyšovat stávající intenzitu jejich propagace.**

Popis jednotlivých segmentů

U jednotlivých segmentů (lokalit) jsou popsány důvody zařazení do této kategorie. Segmenty byly vymezeny na základě: **a)** stávajících dochovaných přírodních biotopů, maloplošných zvláště chráněných území, výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin – zejména předmětů ochrany evropsky významných lokalit, klidových oblastí důležitých pro zachování populací velkých savců, významu těchto částí krajiny v územním systému ekologické stability (ÚSES) a **b)** míry současného využívání návštěvníky, přičemž v úvahu byla brána především klidovost při stávajícím návštěvnickém provozu, což je charakteristika, kterou sami návštěvníci CHKO Křivoklátsko vnímají jako hodnotu.

Kódy s čísly indikují segmenty v doprovodné mapě. *MAPA viz Přílohy.*

A1 Kohoutov

Ucelené území zahrnující NPR Kohoutov, PR Lípa, ptačí oblast Křivoklátsko a paleontologické lokality Buchava, u Podmokelského mlýna, Lípa, Mlečice. Převažuje zde soubor květnatých bučin, suťových lesů, hercynských dubohabřin se skalami a související vegetací. V převážně lesnatém území se vyskytuje velké množství chráněných druhů rostlin a živočichů. Většina plochy je zařazena do I. zóny CHKO Křivoklátsko a EVL Kohoutov.

Do NPR Kohoutov je ze zákona vstup pro veřejnost zakázán a nevede zde žádná turisticky značená trasa. Na základě výnosu o zřízení PR Lípa je vstup do tohoto území povolen pouze se souhlasem AOPK ČR. Pohyb návštěvníků při východní hranici PR Lípa je usměrněn modrou turisticky značenou trasou za pomoci dvou lávek. Ceněné jsou kambrické paleontologické lokality, které občasně využívají amatérští paleontologové i běžná veřejnost.

Doporučení

Zpřístupnění území pro pěší návštěvníky modrou značkou po západním okraji, zelenou trasou středem a žlutou na jihu a pro cyklisty trasou 0056 po východním a 0016 po severním okraji je dostačující. Zvážit zrušení doporučené cyklotrasy kopírující zelenou trasu pro pěší.

Území nepropagovat, případně zdůrazňovat jeho klidový charakter a nevyužívat je pro pořádání hromadných sportovních či kulturních akcí.

A2 Týřov – Velká Pleš

Rozsáhlá plocha I., II. a III. zóny CHKO Křivoklátsko s převažující EVL Týřov – Oupořský potok, EVL Stříbrný luh, EVL Čertova skála a částí EVL Kohoutov. Dále se zde nacházejí NPR Týřov, NPR Velká Pleš, PR Jezírka, PR Červený kříž, PR Jouglovka, PR Stříbrný luh, PR Vysoký tok, PR Čertova skála, PR U Eremita a část ptačí oblasti Křivoklátsko. V celé ploše území je navrhován Národní park Křivoklátsko mimo zastavěné území obce Karlova Ves. Lesní komplex v centrální části CHKO Křivoklátsko s převahou bučin, suťových lesů s tisem červeným, dubohabřin i teplomilných doubrav a smíšených lesů. Dominantou v krajině jsou Týřovické skály a vrchol Velké Pleše. Diverzita rostlin a živočichů je velmi vysoká. Vstup pro veřejnost je ze zákona zakázán v NPR Velká Pleš. V NPR Týřov je vstup povolen pouze po žluté turisticky značené trase od obce Skryje. Po této trase se dají navštívit turisticky atraktivní lokality – vyhlídka Královka, zřícenina hradu Týřov a malá část potoka Oupoř. Zbytek území NPR Týřov je ze zákona pro veřejnost nepřístupný a známé turistické lokality či trasy – vyhlídka Týřovické skály, vyhlídka Výrovka, cesta podél potoka Oupoř na úseku zřícenina hradu Týřov až rozcestí Ševcová nebo cesta od zříceniny hradu Týřov směr Roudný zůstávají pro veřejnost nepřístupné. Část NPR Týřov a NPR Velká Pleš sousedící s řekou Berouňkou nelze využívat k výkonu sportovního rybolovu. Vyhlídka Propadený zámek u Branova je využívána převážně obyvateli obce bez omezení vstupu. Průzkumná štola pod vrcholem Prachoviště je zabezpečena mříží a je pro veřejnost nepřístupná. Pohyb návštěvníku na žluté turisticky značené trase je usměrňován pomocí lávek, mostků a informačních panelů. Mezi nejvíce turisticky navštěvovaná místa patří centrální část PR Jezírka.

V PR Jezírka rostou zachovalé lesy s více než 25 druhy dřevin a bohatou florou v mozaice četných skalních výchozů. Významné lokality skryjsko-týřovického kambria. Vstup do PR Jezírka není omezen. Přesto zde dlouhodobě probíhá usměrňování pohybu veřejnosti, a to za pomoci tří lávek a informačního panelu na modré turisticky značené trase.

V PR Červený kříž je předmětem ochrany teplomilná doubrava většinou pařezinového původu s např. mochnou bílou a plicníkem úzkolistým. Na základě výnosu o zřízení je vstup veřejnosti do tohoto chráněného území vázán na souhlas AOPK ČR.

PR Jouglovka je významné území s převahou silicitových skal se zakrslými duby a bory reliktního charakteru. Bohatá fauna motýlů na malé ploše. Na základě výnosu o zřízení je vstup veřejnosti do tohoto chráněného území vázán na souhlas AOPK ČR.

PR Stříbrný luh je charakterizována smíšenými lesy s převahou bučin a dubohabřin s vtroušeným tisem červeným. V části rezervace, v toku Berounky, žije kriticky ohrožený velevrub malířský. Na základě výnosu o zřízení PR Stříbrný luh je vstup pro veřejnost povolen jen po veřejných a značených turistických cestách. V západní části PR prochází červená turisticky značená trasa směr Roztoky–Leontýn. Vstup veřejnosti na vyhlídku Stříbrný luh a na vrstevnicovou cestu směr Roztoky a Újezd nad Zbečnem je vázán na souhlas AOPK ČR.

Rozlehlý rozeklaný skalní útvar v PR Čertova skála je tvořen starohorním bazaltem. Jsou zde vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů. Vstup veřejnosti není omezen. Horolezecká činnost zde není povolena.

Převážně suťový les s vysokým zastoupením tisu červeného je dominantou PR U Eremita. V blízkosti prameniště, uprostřed území, se nachází živé tufoviště. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen jen po značené cestě - trase Naučné stezky U Eremita. Pohyb návštěvníků na naučné stezce je usměrňován pomocí lávek, mostku a informačních panelů.

V PR Vysoký tok převažuje listnatý les se skalnatým vrcholem kopce. Dále pak doubravy s vyšším zastoupením jeřábu břeku. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen jen po veřejných a značených cestách.

Doporučení

Zpřístupnění tohoto rozsáhlého území zajišťuje několik značených tras pro pěší návštěvníky – modrá značka vede po jeho západním okraji. Hustá je síť tras v okolí turistických center, jako jsou Skryje na jihozápadě území a Roztoky na severním okraji. V jejich okolí se rovněž nachází řada střetových míst souvisejících zejména s pohybem návštěvníků mimo značené trasy v NPR.

Oficiálně značené cyklotrasy vedou s výjimkou trasy 303 EV4 po okrajích území. Trasa 303 je vedena po silnici. V území je ale celá řada tzv. doporučených tras, které vesměs jdou po zpevněných lesních cestách a zejména v severní části území tvoří poměrně hustou síť. Bylo by vhodné tuto síť revidovat a dohodnout se s cykloserverem.cz na její úpravě – zejména odstranění doporučené trasy po vrstevnicové cestě Stříbrným luhem z Roztok do Újezdu nad Zbečnem. Odbočku z červené značky k vyhlídce by bylo vhodné nechat vyznačit a za ní osadit zákazový sloupek.

Území cíleně nepropagovat s výjimkou míst s existující návštěvníckou infrastrukturou (NS U Eremita), zdůrazňovat jeho klidový charakter a nevyužívat je pro pořádání hromadných sportovních či kulturních akcí.

A3 Vůznice

Údolí a svahy NPR Vůznice a EVL Vůznice s přílehlou I., II. a III. zónou CHKO Křivoklátsko, PR Kabečnice a částečně ptačí oblastí Křivoklátsko. Nacházejí se zde zachovalé dubohabřiny, suťové lesy, údolní luhy, vegetace skal, pohyblivých sutí a v údolích obhospodařované louky a na ně vázané chráněné druhy rostlin a živočichů. V severní části území vede červená turisticky značená stezka ke zřícenině hradu Jenčov v NPR Vůznice. Pohyb návštěvníků je zde usměrňován pomocí informačního panelu a zákazového sloupku. Zbytkem území NPR Vůznice nevede žádná turisticky značená trasa a pro veřejnost není ze zákona přístupná cesta podél potoka Vůznice a Benešova potoka na úseku zřícenina hradu Jenčov – Žlubinec nebo východní část NPR. Dle výnosu o zřízení PR Kabečnice je vstup do této rezervace pro veřejnost vázán na souhlas AOPK ČR. V severovýchodní části území se nachází rozhledna na Vysokém vrchu u Poteplic.

Doporučení

Zpřístupnění území zajišťuje několik značených tras pro pěší návštěvníky, území protíná hlavně červená trasa s odbočkou ke zřícenině Jenčova, ostatní trasy jdou spíše po okrajích. Střetová místa souvisejí zejména s pohybem návštěvníků mimo značené trasy v NPR Vůznice. Pohyb po existující komunikaci údolím by měl být monitorován a v rámci aktualizace KPNV znovu zhodnocen dopad na chráněné fenomény a případně upraven režim pohybu návštěvníků v tomto území.

Oficiálně značené cyklotrasy KO 6 a 0049 vedou po silnicích. V území je ale celá řada tzv. doporučených tras, které vedou po zpevněných i nezpevněných lesních cestách a zejména v severní a východní části území tvoří poměrně hustou síť. Bylo by vhodné tuto síť revidovat a dohodnout se s cykloserverem.cz na její redukci.

Území nepropagovat, případně zdůrazňovat jeho klidový charakter a přínos omezení vstupu do území pro ochranu jeho přírodních hodnot. Nevyužívat území pro pořádání hromadných sportovních či kulturních akcí.

A4 Stará Ves

Lokalita teplomilného společenstva nízkých trávníků a křovin s třešní křovitou, chrpou chlumní a sasankou lesní. Přírodní památka Stará Ves a I. zóna CHKO Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup veřejnosti do tohoto chráněného území vázán na souhlas AOPK ČR.

Doporučení

Území není zpřístupněno po značené trase pro pěší a doporučujeme jej cíleně nepropagovat.

A5 Trubínský vrch

Skalní stepi s bohatou teplomilnou flórou i faunou. Lokalita silně ohroženého česneku tuhého a koniklece lučního českého. Přírodní památka Trubínský vrch a I. zóna CHKO Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup veřejnosti do tohoto chráněného území vázán na souhlas AOPK ČR.

Doporučení

Území není zpřístupněno po značené trase pro pěší a doporučujeme jej cíleně nepropagovat.

A6 Lánská obora

Účelové zařízení Kanceláře prezidenta republiky určené k provozování myslivosti a lesnického hospodaření. Celá obora je oplocena a pro veřejnost je vstup zakázán. Obora je částečně zpřístupněna pouze po trase naučné stezky vedoucí zčásti vnitřkem ukázkové obůrky, která je přístupná od května do září dva dny v týdnu a o víkendech a svátcích. V ploše obory je současně vyhlášená EVL Lánská obora na ochranu brouků, velevruba tupého a evropsky významných stanovišť, PR Svatá Alžběta a také ptačí oblast Křivoklátsko. Turisticky vyhledávanou lokalitou je vodní nádrž Klíčava, ke které je povolen vstup pouze na hráz.

Doporučení

Zpřístupnění části obory – demonstrační obůrky – zajišťuje naučná stezka s časově omezeným návštěvnickým provozem. V okolí obory vede několik značených tras pro pěší návštěvníky. V oblasti nejsou definována střetová místa.

Oficiálně značené cyklotrasy 201, 8185 a 0048 vedou po silnicích a zpevněných cestách v okolí obory, kde se také nachází celá řada tzv. doporučených tras, které tvoří poměrně hustou síť. Bylo by vhodné tuto síť revidovat a v případě potřeby se dohodnout s cykloserverem.cz na její redukci.

Území lze propagovat a zdůrazňovat jeho klidový charakter a zvláštní návštěvnický režim se zaměřením na naučnou stezku a demonstrační obůrku. Lze využít k interpretaci lovecké a myslivecké tradice území.

A7 Na Babě

Prudké suťovité svahy a skály nad řekou Berounkou. Ve východní části rezervace pastviny s koniklecem lučním českým. Přírodní rezervace Na Babě, EVL Na Babě, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen jen po značené cestě k vyhlídce Paraplíčko po Naučné stezce Paraplíčko. Do zbytku území, včetně vyhlídky Baba, je vstup vázán na souhlas AOPK ČR.

Doporučení

Zpřístupnění části území naučnou stezkou Paraplíčko je dostatečné. Příležitostně se v něm konají vzdělávací programy vedené lektorem zaměřené na mapování biotopů. V oblasti je střetové místo – vyhlídka Baba. V těsném sousedství rezervace v nivě Berounky je vedena doporučená cyklotrasa, kterou by bylo vhodné odklonit nebo zrušit.

Území cíleně nepropagovat, zdůrazňovat jeho klidový charakter, v případě nutnosti bránit občasnému vstupu na vyhlídku na Babě, řešit pomocí toulavého průvodce / strážce v exponované časy.

A8 Valachov

Štoly vzniklé po těžbě kamenečných břidlic, naleziště sekundárních minerálů síry. Přírodní památka Valachov a I. zóna CHKO Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen po veřejných nebo lesních cestách. Není vhodné na lokalitu aktivně navádět návštěvníky z důvodu výskytu vzácných minerálů.

Doporučení

Kolem západního okraje území vede žlutá turistická trasa údolím Tyterského potoka, která je rovněž označena jako doporučená cyklotrasa na cykloserver.cz. Vzhledem k souběhu s pěší trasou by bylo vhodné ji po dohodě s provozovatelem odstranit.

S ohledem na výskyt vzácných minerálů není vhodné lokalitu více zpřístupňovat ani propagovat.

A9 Dubensko

Smíšený les na svahu nad potokem Javornice s vtroušeným tiselem červeným. Přírodní rezervace Dubensko a I. zóna CHKO Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen pouze po obvodové vrstevnicové cestě. Na vrcholu Dlouhého hřebene, u východního okraje rezervace se nachází vyhlídka s dřevěným křížem, litinovou sochou Ježíše Krista a kamenem s pamětní deskou.

Doporučení

Zpřístupnění území po neznačené vrstevnicové cestě s možným napojením na žlutě značenou trasu pro pěší vedoucí v údolí potoka Javornice je dostačující. Oficiální značená cyklotrasa 0043 vede relativně daleko od rezervace, blíže se nachází doporučená cyklotrasa vedená v souběhu se žlutou turistickou značkou v údolí.

V blízkosti se nachází jeden z vedlejších nástupních bodů (kemp Zvíkovec).

Plochy B

Obecný směr rozvoje

Pro zachování chráněných fenoménů je nezbytné:

- **AKTIVNĚ USMĚRŇOVAT NÁVŠTĚVNÍKY** v daném místě, ale i celkově na území CHKO a před příjezdem do území (formovat očekávání),
- **PROVÁDĚT OPATŘENÍ K OMEZENÍ POČTU NÁVŠTĚVNÍKŮ** tam, kde hrozí překročení hranice únosnosti pro danou přírodní lokalitu,
- **PŘIZPŮSOBIT PROPAGACI ÚZEMÍ** tak, aby zohledňovala uvedené limity využití jednotlivých ploch B a kvalitu návštěvnického zážitku.

Popis jednotlivých segmentů

U jednotlivých segmentů (lokalit) jsou popsány důvody zařazení do této kategorie. Segmenty byly vymezeny na základě: **a)** stávajících dochovaných přírodních biotopů, maloplošných zvláště chráněných území, výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin – zejména předmětů ochrany evropsky významných lokalit, klidových oblastí důležitých pro zachování populací velkých savců, významu těchto částí krajiny v Územním systému ekologické stability (ÚSES), **b)** míry současného využívání návštěvníky, **c)** předpokladů budoucích záměrů s ohledem na nástupní místa a nové záměry v blízkém okolí. **Dále sem byly zahrnuty d) segmenty potenciálně velmi vhodné pro interpretaci**, kde však není možné míru návštěvnosti do budoucna objektivně odhadovat.

Kódy s čísly indikují segmenty v doprovodné mapě.

B1 Skryjsko–týřovické kambrium

Geologické a paleontologické lokality skryjsko–týřovické oblasti Barrandienu. Vstup pro veřejnost není omezen. Přírodní památka Skryjsko–týřovické kambrium a ptačí oblast Křivoklátsko. Plochou prochází modrá a červená turisticky značená trasa a Geologická zážitková stezka Po stopě trilobita. Je zde několik paleontologických lokalit, kde je pro veřejnost zakázán sběr zkamenělin, porušování skalního masivu a výkopové práce. Na paleontologické lokalitě Luh je povolen pro návštěvníky Geologické zážitkové stezky Po stopě trilobita sběr zkamenělin v suti, dále je zakázáno porušovat skalní masiv a provádět výkopové práce. V paleontologické lokalitě Profil v luhu je udržován geologický profil s informačním panelem.

Doporučení

Zpřístupnění části území Geologickou zážitkovou stezkou Po stopě trilobita a značenou červenou a modrou turistickou trasou je dostačující. Oficiální značená cyklotrasa 0045 vede okrajem jižní části přírodní památky. V těsné blízkosti jsou po břehu Berounky doporučené cyklotrasy, které jsou značeny na cykloserver.cz jako nesjízdné a bylo by vhodné je po dohodě s provozovatelem odstranit.

V blízkosti se nachází jeden z hlavních nástupních bodů (parkoviště na návsi ve Skryjích) a hodnoty území interpretuje rovněž Památník J. Barranda v obci.

Území se nachází v sousedství zóny A2 a vzhledem k existenci návštěvnické infrastruktury je lze propagovat a zvát na Geologickou zážitkovou stezku a do Památníku J. Barranda. Má potenciál interpretovat paleontologickou hodnotu území CHKO.

B2 Vraní skála

Skály tvořené silicitem s typickou florou a faunou. Oblíbené vyhlídkové místo do krajiny jižního Křivoklátska. Přírodní památka Vraní skála a I. zóna CHKO Křivoklátsko. Vstup veřejnosti není omezen, přesto je její pohyb usměrněn pomocí zábradlí, vyhlídkové plošiny a informačního panelu. Horolezecká činnost zde není povolena.

Doporučení

Zpřístupnění území po modré trase z nástupního místa ve Svaté nebo po žluté turistické trase je dostačující. Návštěvnická infrastruktura je v dobrém stavu. Oficiální značená cyklotrasa 0052 vede po lesní cestě mimo zájmové území, na ni navazuje v osadě Král doporučená cyklotrasa vedená po žluté a modré turistické trase. Vzhledem k souběhu s trasami pro pěší a vedením po nebezpečných lesních cestách bylo by vhodné je po dohodě s provozovatelem z cykloserver.cz odstranit.

V blízkosti se nachází jeden z vedlejších nástupních bodů (parkoviště na okraji obce Svatá).

Území je hojně navštěvované a vzhledem k existenci návštěvnické infrastruktury je lze propagovat a zvát na vyhlídku. Má potenciál představit ráz krajiny jižní části CHKO. Důležité je udržovat návštěvnickou infrastrukturu dlouhodobě v dobrém stavu.

B3 Brdatka

Prudký skalnatý a suťový svah nad řekou Berouňkou s druhově pestrým lesem. Zakrslé doubravy s běložárkou liliovitou. Přírodní rezervace Brdatka, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen jen po značené stezce – Naučné stezce Brdatka, která zároveň usměrňuje pohyb veřejnosti.

Doporučení

Zpřístupnění území stejnojmennou naučnou stezkou, která představuje hlavní hodnoty území, je dostačující. Oficiální značená cyklotrasa T8 vede západně od hranice území po silnici. Problémem je doporučená cyklotrasa vedená navzdory jasně vyznačenému zákazu vjezdu cyklistů v souběhu s naučnou stezkou a červenou turistickou trasou. Tu je třeba po dohodě s provozovatelem serveru cykloserver.cz odstranit.

V blízkosti se nachází jedno z turistických center CHKO – městy Křivoklát a obec Zbečno s Hamousovým statkem. Naučnou stezku lze propagovat. Má potenciál interpretovat přírodně-historické hodnoty území CHKO.

B4 Nezabudické skály

Teplomilné lesy a křoviny na jižním prudkém svahu nad řekou Berouňkou. Mimořádně bohatá lokalita plazů. PR Nezabudické skály, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Na základě výnosu o zřízení je vstup pro veřejnost povolen jen po veřejné cestě. Územím prochází silnice II. třídy a červená turisticky značená trasa, po které je přístupná vyhlídka na Nezabudických skalách.

Doporučení

Zpřístupnění území po červeně značené páteřní trase pro pěší, která vede na vyhlídku, je dostačující. Oficiální značená cyklotrasa 0045 vede po jižním okraji rezervace.

V blízkosti se nachází několik hlavních nástupních bodů (parkoviště u rozhledny Velká Buková, kemp Branov, kemp Višňová, kemp Roztoky).

Vzhledem k poloze lze propagaci lokality doporučit, nabízí se možnost interpretace významu teplomilných lesů, křovin a výskytu plazů v kontextu CHKO.

B5 Prameny Klíčavy

Lokalita rašelinného prameniště jako jediná svého druhu na Křivoklátsku. Hojná lokalita rosnatky okrouhlosté a bledule jarní. PR Prameny Klíčavy, EVL Prameny Klíčavy, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Vstup veřejnosti není omezen, přesto je vhodné omezit vstup jen na modrou turisticky značenou trasu a na stávající lesní cesty z důvodu výskytu vzácného prameniště a rašeliniště.

Doporučení

Zpřístupnění území po modře značené trase pro pěší případně po lesních cestách je dostačující. Lokalita je snadno dostupná hromadnou dopravou z železniční stanice Řevničov.

Oficiální značená cyklotrasa 0102 vede relativně daleko od rezervace po silnici, v území je ale několik doporučených cyklotras, částečně v souběhu s modrou trasou pro pěší. Tyto doporučené cyklotrasy by bylo vhodné po dohodě s provozovatelem cykloserver.cz odstranit. Území rezervace je dlouhodobě ovlivňováno vodou (prameniště) a zájem ochrany přírody není lákat sem kromě pěších návštěvníků také cyklisty, kteří mohou rozměklý povrch daleko více poškodit koly.

Území je v rámci CHKO jedinečné a v návaznosti na níže položenou lokalitu B8 Údolí Klíčavy a nedalekou modelovou lokalitu „chytré krajiny“ v okolí Amalie nabízí možnosti interpretace tématu vody a hospodaření s vodou v krajině.

B6 Údolí Klíčavy

Niva potoka Klíčava s druhově bohatými loukami a s přilehlým svahem. Lokalita hořečku ladního pobaltského a několika druhů orchidejí. PR Údolí Klíčavy, EVL Lánská obora, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Vstup veřejnosti není omezen, přesto je vhodné soustředit vstup jen na zelenou turisticky značenou trasu a na stávající lesní cesty z důvodu existence druhově bohatých luk a rizika jejich poškození sešlapem. Při hranici území vede značená cyklotrasa č. 0103 a Středočeská koňská stezka.

Doporučení

Zpřístupnění území po zeleně značené trase pro pěší případně po lesních cestách je dostačující.

Oficiální značená cyklotrasa 0103 jde v souběhu se zelenou pěší trasou přes rezervaci, trasa 0048 a 201 vede po jejím jižním okraji.

V návaznosti na nedalekou modelovou lokalitu B7 Prameny Klíčavy a lokalitu „chytré krajiny“ v okolí Amalie nabízí toto místo možnosti interpretace tématu vody, zemědělského hospodaření a jeho vlivu na hospodaření s vodou v krajině.

B7 Zdícká skalka u Kublova

Dominantní silicitová skalka s porostem starých dubů. PP Zdícká skalka u Kublova, I. zóna CHKO Křivoklátsko a ptačí oblast Křivoklátsko. Bez omezení vstupu.

Doporučení

Zpřístupnění území po zeleně značené trase procházející v těsné blízkosti je s ohledem na velikost a povahu lokality dostačující. Lokalita se nachází nedaleko navštěvovaného vrchu Velíz.

Oficiální značená cyklotrasa 0052 vede po silnici v souběhu se zelenou pěší trasou při jižním okraji lokality.

V návaznosti na blízkost navštěvovaného vrchu Velíz a Vraní skála lokalita nabízí možnosti interpretace tématu geologie a geomorfologie území a může posloužit k odklonění pozornosti od A2.

B8 navrhovaná PR Stráně nad Habrovým potokem

Bývalé louky a pastviny s křovinami a bohatým výskytem vstavače nachového. Předpokládá se omezit vstup veřejnosti z důvodu výskytu vstavačovitých a rizika jejich poškození sešlapem.

Doporučení

Lokalita není zpřístupněna veřejnosti, žlutá turistická značka pochází sice nedaleko, ale za Habrovým potokem, lokalita je z ní částečně vidět. V souběhu s turistickou značkou vede doporučená cyklotrasa. V době zpracování dokumentu neexistoval návrh na vyhlášení lokality za chráněné území ani na jeho další propagaci. Zařazení do zóny B by mělo být revidováno v rámci aktualizace KPNV, až po vyhlášení zákonné ochrany.

C. ostatní území

C1 CHKO Křivoklátsko – zbytek území

Jedná se o turisticky zajímavá místa, často s vysokou koncentrací lidí – rozhledna Máminka u Hudlic, vyhlídka Na plazích u Kostelíka, tok řeky Berounky, vyhlídka Pěnčina u Sýkořice, vyhlídka Broumčice u Skryjí. Zde je nutné dodržovat zákonná omezení, tj. zákaz rozdělávání ohně a táboření mimo zastavěná území obcí, vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly mimo silnice, místní komunikace, místa vyhrazená a zastavěná území obcí. Nevhodné je volné pobíhání psů. Volně pobíhající psi působí negativně svým pohybem (rušením) a možnou predací na savce, ptáky hnízdící na zemi, plazy a obojživelníky. S ohledem na skutečnost, že přibližně polovina území CHKO je Ptačí oblastí a i zbytek území je ornitologicky cenný, je doporučeno nerealizovat konání hromadných sportovních a kulturních akcí mimo zastavěná území obcí v období hnízdění ptáků (od 1. 3. do 31. 7.). Dále nevytahovat a neodnášet kameny (např. na stavbu věžiček a obrazců) z vodních toků z důvodu výskytu zvláště chráněných druhů, jako je vranka obecná, rak říční, rak kamenáč. Významné paleontologické lokality mimo území PP Skryjsko–týřovické kambrium a plochu A1 (Týřovická rokle, Lúmek u Týřovic, Studená hora u Týřovic, Slapnický mlýn) je nutné chránit také před rekreačním hledáním zkamenělin, protože suťová pole představují cenné úkryty pro drobné obratlovce a bezobratlé živočichy. Tyto biotopy jsou na Křivoklátsku považované za velmi blízké původním.

Nástupní body

Na celém území CHKO je zakázáno vjíždět a setrvávat motorovými vozidly mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody. Nicméně auta jsou často odstavována na plochách, které nebyly vyhrazeny se souhlasem orgánu ochrany přírody, což někde způsobuje problémy, někde ne. V území je řada míst, která jsou jako nástupní body využívána, ale na nichž je parkování nevhodné a způsobuje **střet se zájmy ochrany přírody** a někdy i zájmy samotných obcí, vlastníků pozemků a hospodářů, ta jsou uvedena v další části (viz **Střetové body**).

I oficiální parkovací plochy často **postrádají zázemí pro návštěvníky** (zejména toalety). **Parkoviště** na nástupních bodech **nejsou většinou s výjimkou měst a oblíbených turistických cílů zpoplatněna**.

U jednotlivých nástupních bodů je zmíněn i současný problém, který je potřeba v souvislosti s ochranou fenoménů i provozem dané lokality řešit. Při výběru bylo důležité **zvážit a) funkci nástupního bodu** v daném území (i širší oblasti kolem) a **b) případné alternativy**. **Všechny nástupní body, které mají parkovací plochy, byly zvoleny tak, aby nebyly přímo v rozporu s limity využití území uvedenými u ploch A a B.** Některé nástupní body nemají parkovací plochy, ale jsou důležité z hlediska umístění informací o režimu pohybu návštěvníků v dané lokalitě.

Čísla indikují nástupní body v doprovodné mapě.

Obecný směr rozvoje a doporučená infrastruktura:

Problematiku parkování a dopravy je potřeba vždy vnímat a řešit komplexně, v kontextu větších celků (viz také popisy ploch A a B), protože situace v jednom konkrétním místě bude ovlivňovat dění na jiných místech v území.

Je třeba **dobře plánovat kapacitu parkovišť** na jednotlivých nástupních bodech s ohledem na kapacitu atraktivit a **hájit je v územních plánech obcí**.

Pro snazší rozhodování o důležitosti bodu a případném umístění infrastruktury jsou **nástupní body rozděleny do 3 skupin**: body **hlavní**, body **doplňkové** (většinou fungující dočasně) a body **vedlejší**. Pro jednotlivé skupiny je zde doporučena základní infrastruktura. V případě, že se infrastruktura v některém místě liší, je to uvedeno přímo v navazujícím popisu u konkrétního nástupního bodu:

- **HLAVNÍ nástupní body:**

NH1 – parkoviště u Podmokelského mlýna, NH2 Skryje, parkoviště u kostela, NH3 Svatá, parkoviště, NH4 Křivoklát, parkoviště u hradu, NH5 Křivoklát, parkoviště u kostela, NH6 Zbečno, parkoviště na návsi, NH7 Velká Buková, parkoviště u rozhledny, NH8 Branov, náves, NH9 Roztoky, parkoviště u Jezzu, NH10 Křivoklát, parkoviště pod hradem, NH11 Krakovec, parkoviště, NH12 Nižbor, parkoviště u zámku, NH13 Nižbor, parkoviště u mostu, NH14 Sýkořice, hřiště, NH15 Nižbor, železniční stanice, NH16 Točnick, parkoviště pod hradem, NH17 Hudlice, parkoviště na návsi, NH18 Branov, kemp, NH19 Višňová, kemp, NH20 Roztoky, kemp, NH21 Zbečno, kemp, NH22 Račice, kemp, NH23 Lány, parkoviště na návsi, NH24 Lány, parkoviště u lesní správy

Doporučená infrastruktura:

- **kapacitní parkoviště**
- **kontejnery na odpad**

- **zázemí (WC)** – minimálně v dosahu (např. veřejné WC v obcích apod.)
- **informační infrastruktura** (mapa + pravidla chování v CHKO + základní informace o CHKO – minimálně ve smyslu hlavního sdělení).

- **DOPLŇKOVÉ nástupní body:**

Slouží v případě, že jsou zaplněna hlavní parkoviště v turistických cílech.

Zatím v CHKO nebyly takto žádné označeny (stav 2022).

Doporučená infrastruktura:

- **parkovací plocha**

- **VEDLEJŠÍ nástupní body:**

NV1 – Skryje, Luh, NV2 – Týřovice u mostu, NV3 – Skalka, hájovna, NV4 – Roztoky, u Eremita, NV5 – Zbečno, železniční stanice, NV6 – Točnick, parkoviště, NV7 – Hudlice, hřiště, NV8 – Hudlice, parkoviště na Vartě, NV9 – Zvíkovec, kemp, NV10 – Skryje, kemp, NV11 – Nezabudice, u rozvědčíka, NV12 – Velíz, proboštství, NV13 – Cestářská bouda, lesní parkoviště, NV14 – Monaco, NV15 – Vlastec, lesní parkoviště, NV16 – Lísa, lesní parkoviště, NV17 – Leontýnská kaplička, lesní parkoviště, NV18 – Špičák, lesní parkoviště, NV19 – U Tří Stolů, lesní parkoviště, NV20 – Bartoňský rybník, parkoviště, NV21 – Tyršovo koupaliště, parkoviště, NV22 – Sv. Petr a Pavel, lesní parkoviště, NV23 – Suchá jedle, lesní parkoviště, NV24 – Slapnice, parkoviště, NV25 – Nový Dům, lesní parkoviště, NV26 – Lhota, parkoviště, NV27 Branov, parkoviště u hřbitova, NV28 Bzová, lesní parkoviště, NV29, Tři prameny, lesní parkoviště, NV30 – Stradonice, parkoviště u hřbitova, NV31 – Křivoklát, škola, NV32 – Přehrada Klíčava, NV33 – Myšina, lesní parkoviště, NV34 Jablečská přehrada.

Doporučená infrastruktura:

- **Parkovací plocha, bez zázemí**
- **kontejnery nebo jiná možnost odložit odpad v případě návaznosti na zastavěné území**
- **informační infrastruktura** (mapa + pravidla chování v CHKO + základní informace o CHKO – minimálně ve smyslu hlavního sdělení)

Pokud jsou vedlejší nástupní body blízko sebe (např. v jedné obci a návštěvník musí kolem druhého bodu projít, nemá smysl na oba umístit mapu a pravidla

Střetové body

Místa, kde chování návštěvníků či provoz spojený s turistickým cílem či trasou způsobují **střet se zájmy ochrany přírody a někdy i zájmy samotných obcí, vlastníků pozemků a hospodářů**. Často se jedná o místa, která jsou využívána jako nástupní body, na nichž je ovšem parkování nevhodné či přímo nezákonné (parkování v zákazu vjezdu).

U jednotlivých střetových bodů je zmíněn současný problém, který je potřeba v souvislosti s ochranou fenoménů i provozem dané lokality řešit.

Kódy s čísly indikují body v doprovodné mapě.

S1 Parkoviště u Podmokelského mlýna

Oficiální parkovací místo se stánkami, z hlediska OP bez problémů. Je zde infotabule CHKO (starší verze), odpočívka LČR, cedule lesnického parku, hranice ptačí oblasti. Slouží jako výchozí místo pro PR Jezírka (nejnavštěvovanější přírodní lokalita CHKO), východisko k nalezišti trilobitů Na Buchavě a cyklotrasy. V případě zaplnění návštěvníci v sezóně parkují na přilehlých komunikacích, což může způsobovat problémy hlavně lesnickému personálu.

Doporučení:

Informovat řidiče tabulí o poloze dalších parkovišť v okolí Skryjských jezírek (u kostela ve Skryjích, Slapnice) s výzvou, aby v případě, že je toto parkoviště plně obsazené, použili jiné.

S3 Skryje, Luh

Parkování při cestě a na bývalém volejbalovém hřišti, kde se jedná o nelegální vjíždění motorového vozidla mimo komunikaci. Občas vozidla parkují i mezi chatami a ve vjezdech. Místo je na nástupní trase na Týřov.

Doporučení:

Domluvit se na osazení příslušných dopravních značek. Informovat řidiče tabulí u sjezdu ze silnice na místní komunikaci o poloze dalších parkovišť v okolí (u kostela ve Skryjích, za mostem) s výzvou, aby zaparkovali jinde.

S10 Týřovské vodopády

Lokalita leží mimo značené trasy nedaleko zříceniny hradu Týřov. Je vyznačena v mapách, byť s informací o nepřístupnosti. Je do ní špatný přístup po pěšině ve strmém svahu, která by při větším zatížení pravděpodobně narušovala svah. Vodopády jsou navíc v posledních letech většinou bez vody.

Doporučení:

Přehradit přístupovou cestu k potoku kmeny a větvemi. Zajistit prostřednictvím strážní služby občasnou kontrolní a osvětovou činnost.

S11 Průzkumná štola Křivoklát

Zamřížovaná zamčená štola dlouhá cca 500 m, nebezpečné důlní dílo, místy se závaly. Leží na území NPR mimo legální přístupové cesty. Je vyznačena v mapách s popisem i s informací o nepřístupnosti.

Doporučení:

Ve spolupráci s majitelem objektu zajistit jeho řádné uzavření. Zajistit prostřednictvím strážní služby občasnou kontrolní a osvětovou činnost.

S12 Studánka pod Brdatkou

Studánka se nachází na území rezervace mimo značenou trasu, vedle jsou chaty.

Doporučení:

Zajistit prostřednictvím strážní služby občasnou kontrolní a osvětovou činnost.

S13 Týřovické skály

Skály s vyhlídkou do údolí na území NPR mimo značené trasy. Není zájem sem směřovat lidi, je to klidové území. Podle údajů ze sčítačů počty návštěvníků postupně klesají.

Doporučení:

Zajistit prostřednictvím strážní služby občasnou kontrolní a osvětovou činnost.

S14 Vyhlídka Stříbrný luh

Vyhlídka s lavičkou na území PR. Dle výnosu je vstup k ní vázán na souhlas AOPK ČR. Do území není zájem směřovat návštěvníky, Stříbrný luh by měl být klidové území.

Doporučení:

Legalizovat navštěvovanou vyhlídku, která se nachází cca 100 m od červeně značené trasy. Vyznačit odbočku a za ní osadit zákazovou značku s vysvětlením klidového režimu území.

S15 Vyhlídka Výrovka

Vyhlídka do údolí Úpořského potoka, leží na území NPR mimo legální přístupové cesty v klidovém území.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách.

S16 Pěšina po Oupoři v úseku hrad Týřov – rozcestí Ševcová

Ilegální vstup do NPR mimo značené trasy, klidové území, kde by měl být pohyb návštěvníků vyloučen.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách.

S17 břeh Berounky v NPR Týřov

Území NPR, někdy ilegálně vstupují rybáři v prostoru pod Týřovickými skalami.

Doporučení:

Dohodnout se s organizací vydávající rybářské povolenky, aby omezení lovu ze břehu zahrnula do své osvětové a kontrolní činnosti.

S18 břeh Berounky v NPR Velká Pleš

Území NPR, někdy ilegálně vstupují rybáři v prostoru od Kněžské skály až do Havlouše.

Doporučení:

Dohodnout se s organizací vydávající rybářské povolenky, aby omezení lovu ze břehu zahrnula do své osvětové a kontrolní činnosti.

S19 cesta Roudným od hradu Týřov

Ilegální vstup do NPR mimo značené trasy, klidové území, kde by měl být pohyb návštěvníků vyloučen.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách.

S20 cesta podél Benešova potoka v NPR Vůznice

Ilegální vstup do NPR mimo značené trasy, klidové území, kde by měl být pohyb návštěvníků vyloučen.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách.

S21 cesta mezi Jenčovem a Žlubincem v NPR Vůznice

Ilegální vstup do NPR mimo značené trasy, klidové území, kde by měl být pohyb návštěvníků vyloučen.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách. Monitorovat situaci a v rámci aktualizace KPNV rozhodnout o dalším režimu.

S22 Vyhlídka Kabečnice

Vyhlídka do údolí Berounky, leží na území PR mimo legální přístupové cesty v klidovém území.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky, udržovat zákazové sloupky, nepropagovat na sítích a v mapách.

S23 vrstevnicová cesta Roztoky – Újezd nad Zbečnem v PR Stříbrný luh

Lesní cesta procházející územím PR. Dle výnosu je do rezervace zákaz vstupu. Vede jádrem území, které by mělo mít klidový režim.

Doporučení:

Zpřístupnit cca 70m úsek k odbočce na vyhlídku, za ní umístit zákazovou značku s vysvětlením důvodů klidového režimu.

S24 Vyhlídka Baba

Leží na území PR, významné lokality s výskytem tisíců jedinců koniklece. Lokalita bývala oplocená. Vyhlídka se nachází mimo legální přístupové cesty.

Doporučení:

Nenavádět sem návštěvníky s výjimkou vzdělávacích programů pro školy vedených lektorem. Udržovat zákazové sloupky na vyhlídce Paraplíčko, nepropagovat na sítích a v mapách, zabezpečit ochranu území formou pastvy.

S25 Zřícenina hradu Jenčov

Leží na území NPR, na prostranství pod hradem i v prostorách hradní zříceniny se nacházejí ohniště. O území pečuje spolek provádějící rekonstrukci hradu.

Doporučení:

Dohodnout se se spolkem pečujícím o hradní zříceninu, aby omezoval zakládání nových ohnišť a udržoval v prostoru hradu a okolí pořádek.

S26 Polínka u Křivoklátu

V rohu louky je malé neoficiální parkoviště 6 aut na soukromém pozemku. Problémem je nelegální využívání louky k parkování obytných i osobních aut. OP by se nebránila malému oficiálnímu parkovišti pro 8-10 aut.

Doporučení:

Iniciovat jednání s obcí a majitelem pozemku o zřízení parkoviště pro 8-10 aut a o opravě doprovodné infrastruktury – přístřešku, dřevěných zábran. Obnovit vyhlídku z lavičky vedle kaple sv. Eustacha do údolí.

S27 Rozhledna Máminka

Navštěvovaná rozhledna s oficiálním záchytným parkovištěm. Na přístupové cestě je část NS Krušná hora. Místo je příležitostně využíváno také k pořádání akcí, občas k rozhledně vyjíždějí auta (hl. v návaznosti na pořádané akce). Na ploše u paty rozhledny se nacházejí ohniště. Některé akce nejsou předem hlášeny pořadateli. Chybí počítadlo ke sledování trendu návštěvnosti. Z původně klidového území vzniklo jedno z nejzatíženějších míst CHKO.

Doporučení:

Monitorovat návštěvnost lokality, sledovat její dopad na okolní přírodu a v rámci pořádaných akcí zajišťovat prostřednictvím strážní služby kontrolní a osvětovou činnost.

S28 Vyhlídka Vraní skála

Oblíbená vyhlídka na území PP, AOPK ČR zde umístila část návštěvnické infrastruktury (kukátka, zajištěná cesta se zábradlím). Pod skalou se v lese nachází hodně navštěvované odpočinkové místo, kde dochází k rozdělávání ohňů a konání nehlášených akcí. Akce nad 100 lidí povoluje AOPK ČR a stanovuje podmínky konání.

Doporučení:

Monitorovat návštěvnost lokality, sledovat její dopad na okolní přírodu a v rámci pořádaných akcí zajišťovat prostřednictvím strážní služby kontrolní a osvětovou činnost.

S29 Jezírka

Nejnavštěvovanější přírodní lokalita na území CHKO, PR. Problémem je stavění tzv. kamenných mužiků v potoce a rozdělávání ohňů.

Doporučení:

Monitorovat návštěvnost lokality, sledovat její dopad na okolní přírodu a v rámci pořádaných akcí zajišťovat prostřednictvím strážní služby kontrolní a osvětovou činnost.

Zapojení aktérů a veřejnosti

V rámci přípravy plánovací části proběhla jednání:

9. 8. 2022 – se zadavatelem, plánování, vhodné lokality DP

30. 11. 2022 – projednání plánovací části IPDP a aplikační části KPNV